

428

JUS standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda za standardizaciju — beograd

4

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda
za standardizaciju — beograd

4

april

1976.

strana 113 — 148

IZDAVAČ

Jugoslovenski zavod za standardizaciju,
Slobodana Penezića-Krcuna 35
Beograd
Telefon 643-557
P. F. 933

ODGOVORNI UREDNIK

Milan KRAJNOVIĆ, dipl. ecc.

REDAKCIONI ODBOR

Slavoljub ĐORĐEVIĆ, Đuka LISICA,
Mara MATIĆ, Srboљub STOJKOVIĆ,
Branislav TEŠIĆ, Olga VELJANOVIĆ

UREDNIK ZA ŠTAMPU

Marija KRISTARIĆ

TEHNIČKI UREDNIK

Dragutin MILOŠEVIĆ

PRODAVNICA JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Kneza Miloša 16, Beograd
Cena pojedinom primerku din. 12. —
Godišnja pretplata din. 120 — Pretplatu slati ne-
posredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog za-
voda za standardizaciju, Beograd, Ul. Kneza Mi-
loša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na evidentni račun
60805-845-614
Telefon: 641-965

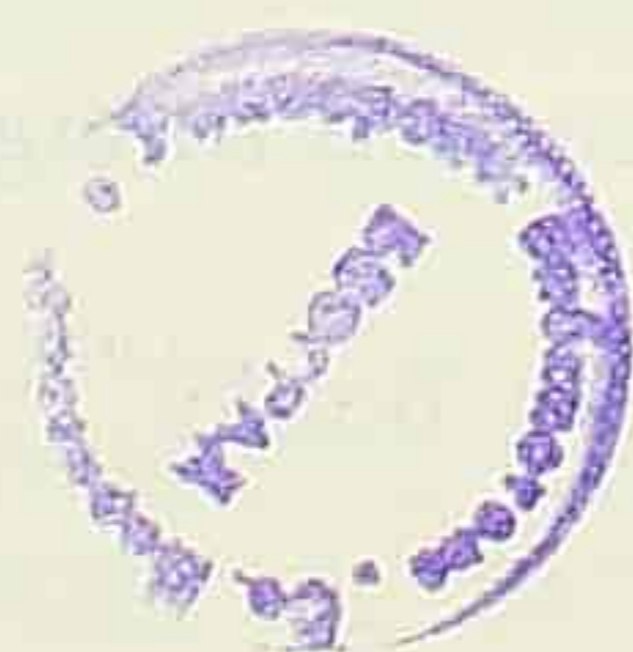
STANDARDOTEKA

Generala Ždanova 28
Telefon 341-401

ŠTAMPA:

Beogradski izdavačko-grafički zavod
Beograd, Bulevar vojvode Mišića 17.

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413—81/74—02 od 4. II 1974. godine ovo
izdanje je oslobođeno poreza na promet proizvoda.

S a d r Ź a j

standardizacija u oblasti zapaljivih tečnosti i gasova (Dragutin Redžić, dipl. ing.)	115
tehnički komitet TC-132 (Đorđe Tufegdžić, dipl. ing.)	120
anotacije predloga standarda za javnu diskusiju iz oblasti:	
— informacije i dokumentacije	121
— eksploatacije šuma	121
— parketa	122
— plute	122
— tekstilne industrije	123
— poljoprivrede i prehrambene industrije	123
anotacije predloga pravilnika i tehničkih propisa iz oblasti:	
— poljoprivrede	124
ispravke, izmene i dopune	125
međunarodna standardizacija	127
— primljena dokumentacija	129
— kalendar zasedanja	134
— informacije ISO	140
pregled primljenih važnijih inostranih standarda	145
nove knjige	147

C o n t e n t s

Standardization in the field of inflammable liquids and gases (Dragutin Redžić, dipl. ing.) ..	115
Technical Committee TC 132 (Đorđe Tufegdžić, dipl. ing.)	120
Draft standards available for public discussion from the fields:	
— information and documentation	121
— exploitation of forests	121
— parquet	122
— cork	122
— textile industry	123
— agriculture and food industry	123
Draft technical rules available for public discussion from the fields:	
— agriculture	124
Errata, amendments and addenda	125
ISO and IEC documentation	127
— newly reached documentation	129
— meeting calendar	134
— ISO information	140
Reached foreign standards survey	145
New books.....	147

standardizacija u oblasti zapaljivih tečnosti i gasova

Viši inspektor

Dragutin Redžić, dipl. građ. ing.

Početak 1967. godine u Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove otpočeo je rad na normativnom regulisanju prometa i uskladištavanja zapaljivih tečnosti koje u oblasti zaštite od požara i eksplozija imaju vrlo velik značaj. Kako je u to vreme u domaćinstvima nafta imala prioritetan značaj kao gorivo za zagrevanje prostorija, u Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove formirana je radna grupa koja je imala za zadatak izradu normativnih akata u ovoj oblasti. Sredinom iste godine završen je Pravilnik o smeštaju i držanju ulja za loženje (»Službeni list SFRJ« br. 45/67) za čije je donošenje osnov bio Osnovni zakon o prometu i smeštaju zapaljivih tečnosti (»Službeni list SFRJ« br. 10/65).

U tom periodu i tečni naftni gas dobija sve veći značaj i veću primenu kao pogonsko gorivo u industriji i zanatstvu, a za čije normativno regulisanje nije postojao zakonski osnov. Iz toga razloga pristupilo se izmenama i dopunama postojećeg zakona o zapaljivim tečnostima, tako da je u toku 1970. godine izvršena revizija postojećeg zakona i objavljene izmene i dopune kojima je izmenjen i sam naziv (Osnovni zakon o prometu i smeštaju zapaljivih tečnosti i gasova — »Službeni list SFRJ« br. 25/70). Tako su stvoreni svi potrebni preduslovi za potpuno regulisanje celokupne materije vezane za manipulaciju sa zapaljivim tečnostima i gasovima, sa stanovišta zaštite od požara.

Rad na normativnom regulisanju ove materije je i dalje nastavljen, tako da su već sledeće godine objavljeni sledeći pravilnici iz ove oblasti:

1. Pravilnik o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i o uskladištavanju i pretakanju zapaljivih tečnosti (»Službeni list SFRJ« br. 20/71);
2. Pravilnik o izgradnji postrojenja za tečni naftni gas i o uskladištavanju i pretakanju tečnog naftnog gasa (»Službeni list SFRJ« br. 24/71);

3. Pravilnik o izgradnji stanica za snabdevanje gorivom motornih vozila i o uskladištavanju i pretakanju goriva (»Službeni list SFRJ« br. 27/71).

Donošenjem gore navedenih pravilnika u osnovi su regulisane sve mere zaštite od požara i eksplozija, vezane za promet zapaljivih tečnosti i gasova. Međutim, pored tečnih naftnih gasova pojavljuje se još čitav niz drugih gasova koji su takođe zapaljivi i eksplozivni (acetilen, vodonik i sl.) i koji imaju određene specifičnosti u odnosu na tečne naftne gasove. Iz tog razloga je i dalje nastavljen rad na izradi tehničkih propisa u ovoj oblasti, ali koji zbog nastalih ustavnih promena nisu završeni i objavljeni. Naime, Ustavnim amandmanom XXX t. 2. podtačka 9. predviđeno je da federacija »uređuje prevoz zapaljivih tečnosti, gasova, eksploziva i radioaktivnih i drugih opasnih materija kad je to od interesa za celu zemlju«.

Prema čl. 19. stav 1. Ustavnog zakona za sprovođenje Ustavnih amandmana XX do XLI (»Službeni list SFRJ« br. 29/71) i članu 5. Ustavnog zakona o izmenama i dopunama Ustavnog zakona za sprovođenje Ustavnih amandmana XX do XLI (»Službeni list SFRJ« br. 71/72), Osnovni zakon o prometu i smeštaju zapaljivih tečnosti i gasova (»Službeni list SFRJ« br. 10/65 i 25/70) treba uskladiti sa Ustavnim amandmanima u odnosu na uređivanje prevoza opasnih materija. Donošenjem Zakona o prevozu opasnih materija (»Službeni list SFRJ« br. 24/74) stavljen je van snage Osnovni zakon o prometu i smeštaju zapaljivih tečnosti u delu koji se odnosi na prevoz, a time i svi pravilnici donešeni na osnovu njega.

Međutim, s obzirom na obaveze republika i autonomnih pokrajina da donesu svoje zakone o prometu i smeštaju zapaljivih tečnosti, republičkim i pokrajinskim zakonima su pravilnici, doneseni od strane Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove, preuzeti kao njihovi propisi do donošenja zakona. Taj rok je do sada više puta pomeran

tako da je konačno utvrđeno da se moraju republički zakoni doneti do kraja 1976. godine.

U međuvremenu je izrađen i Nacrt zakona o standardizaciji u kome je predviđeno donošenje standarda i tehničkih normativa u oblasti zaštite od požara i manipulacije sa opasnim materijama u koje spadaju i zapaljive tečnosti i gasovi.

Članom 33. Nacrta zakona o standardizaciji (od 1. decembra 1975. godine) predviđeno je sledeće: »Ako se tehničkim normativom određuju tehničke mere od uticaja na zaštitu na radu, ti normativi u tom delu donose se u saglasnosti sa saveznim organom uprave nadležnim za odnosnu oblast. Tehnički normativi kojima se uređuju manipulacije (rukovanje) sa eksplozivima i drugim opasnim materijama i određuju tehničke mere od uticaja na zaštitu ljudi i imovine od požara i eksplozije, donose se u saglasnosti sa saveznim organom uprave nadležnim za unutrašnje poslove.«

S obzirom na kratkoću vremena koje predstoji do prestanka važnosti ranije navedenih pravilnika kojima se regulišu manipulacije sa zapaljivim tečnostima i gasovima, na inicijativu Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju se pristupilo pripremi za izmene i dopune postojećih pravilnika u cilju njihove dopune, kao i prenošenja izvesnih delova materije u oblast standarda koji pri izradi tih pravilnika nisu postojali.

Standard o klasifikaciji zapaljivih tečnosti predstavlja prvi korak u radu na noveliranju postojećih pravilnika, čime će se jedinstveno klasificirati sve zapaljive tečnosti prema temperaturi paljenja.

Pri izradi nacrtu priloženog standarda korišćena je podela zapaljivih tečnosti usvojena u Pravilniku o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i o uskladištavanju i pretakanju zapaljivih tečnosti, odnosno u odgovarajućem NFPA standardu (Standard an Basic Classification of Flammable Combustible Liquids — NFPA No. 321).

Osim toga, kao alternativno rešenje je u nacrtu dat predlog klasifikacije zapaljivih tečnosti prema

odgovarajućim DIN-standardima, koji se u pogledu graničnih temperatura pojedinih grupa razlikuju od predloženih. U predloženom jugoslovenskom standardu prihvaćena je iz DIN-a definicija zapaljivih tečnosti, pošto je vezana samo za ispitivanje napona para na određenoj temperaturi, dok se definicija prema NFPA-standardu zasniva na ispitivanju penetracije bituminoznih materija za koje ne postoji jugoslovenski standard.

Kao sledeća alternativa dat je pregled klasifikacije zapaljivih tečnosti prema Evropskom sporazumu o međunarodnom prevozu opasne robe u drumskom saobraćaju (»Službeni list SFRJ« br. 61/70), koja je vrlo slična klasifikaciji prema DIN-u i koja je ratifikacijom tog sporazuma usvojena i kod nas.

Međutim, iako je ova podela ratifikacijom sporazuma usvojena, ne postoje prepreke da se usvoji i neka druga podela, pošto bi se ona koristila samo prilikom uskladištavanja i drugih manipulacija sa zapaljivim tečnostima u našoj zemlji. Donošenjem ovog standarda olakšaće se izrada republičkih i pokrajinskih zakona o prometu zapaljivim tečnostima i gasovima, jer već sada se pojavljuju tendencije usvajanja raznih klasifikacija koje bi imale dalekosežne posledice prilikom propisivanja uslova za uskladištavanje i pretakanje tečnosti pojedinih grupa. Ukoliko bi se usvojile razne klasifikacije (NFPA ili DIN), moglo bi se desiti, s obzirom na granične temperature između pojedinih grupa tečnosti, da se jedna ista vrsta tečnosti klasificira u jednu grupu prema ovom predlogu standarda ili u drugu ukoliko bi se usvojila klasifikacija prema DIN-u. To znači da bi se moglo desiti da u jednoj republici ili autonomnoj pokrajini jedna ista tečnost bude uskladištena pod strožijim ili blažim uslovima u odnosu na uslove u drugoj republici.

Usvajanjem jedne od predloženih klasifikacija biće jednoznačno definisane grupe zapaljivih tečnosti i time definitivno otklonjena mogućnost različitog tretmana jedne iste zapaljive tečnosti.

Predlog
jugoslovenskog
standarda

br. 11782

ZAPALJIVE TEČNOSTI
Klasifikacija prema temperaturi
paljenja

J U S
H. Z0. 201

Rešenje br.

»Službeni list SFRJ« br.

Flammable and combustible liquids. Classification according to the flash point

1 Predmet standarda

Ovaj standard definiše klasifikaciju zapaljivih tečnosti na osnovu temperature paljenja.

Ovaj standard se ne odnosi na:

- tečnosti koje nemaju temperaturu paljenja ali se pod određenim uslovima mogu zapaliti kao što su halogeni derivati ugljovodonika i smeše koje sadrže frakcije nafte i halogene derivate ugljovodonika
- disperzije (magle, sprejovi, pene)

2 Definicija

2.1 Tečnosti

Tečnosti prema ovom standardu su materije koje na temperaturi od 35°C nisu u čvrstom ili testastom stanju a na temperaturi 50°C imaju napom pare 3 bar (tačno 2,9419 bar).

2.2 Temperatura paljenja

Temperatura paljenja je najniža temperatura tečnosti na pritisku od 760 mm Hg na kojoj se na površini uzorka tečnosti, pod uslovima određenim metodom ispitivanja, razviju pare u takvoj količini da se obrazuje smeša para-vazduh koja se može zapaliti pomoću plamena prinetog sa strane.

Temperature paljenja tečnosti u temperaturnom intervalu od +5°C do +65°C određuju se prema standardu JUS B.H8.047.

Temperature paljenja tečnosti iznad +65°C određuju se prema standardu JUS B.H8.048.

2.3 Temperatura ključanja

Temperatura ključanja je najniža temperatura na pritisku od 760 mm Hg pri kojoj tečnost proključa. Određuje se prema standardu JUS B.H8.028 i predstavlja temperaturu pročitane na termometru u trenutku kada se prva kap destilata odvoji sa najnižeg dela kondenzatorske cevi.

Kada se za neke tečnosti ne može odrediti tačno temperatura ključanja, odnosno za smeše koje nemaju konstantnu temperaturu ključanja, u svrhu ove klasifikacije može se primeniti kao temperatura ključanja, temperatura pri kojoj, prema uslovima gore naznačene standardne metode, prodestiliše 10% destilata.

2.4 Napon pare

Napon pare je apsolutni pritisak para tečnosti razvijenih pri zagrevanju na 38°C. Određuje se postupkom propisanim standardom JUS B.H8.030.

3 Klasifikacija

3.1 Prema ovom standardu zapaljive tečnosti se dele, prema temperaturi paljenja, u tri osnovne grupe:

- I grupa — tečnosti čija je temperatura paljenja ispod 38°C;
ona se deli u tri podgrupe:
- IA — tečnosti čija je temperatura paljenja ispod 23°C,
a temperatura ključanja ispod 38°C;

- IB — tečnosti čija je temperatura paljenja ispod 23°C, a temperatura ključanja iznad 38°C;
- IC — tečnosti čija je temperatura paljenja na 23°C ili iznad 23°C do 38°C;
- II grupa — tečnosti čija je temperatura paljenja na ili iznad 38°C do 60°C;
- III grupa — tečnosti čija je temperatura paljenja na ili iznad 60°C; ona se deli u dve podgrupe:
- IIIA — tečnosti čija je temperatura paljenja na ili iznad 60°C do 93°C;
- IIIB — tečnosti čija je temperatura paljenja na ili iznad 93°C.

3.2 Prema ovom standardu tečnosti koje imaju temperaturu paljenja ispod 38°C i napon pare ispod 3 bar (tačno 2,7579 bar) na 38°C, lako su zapaljive tečnosti; to su tečnosti grupe I (IA, IB, IC) Tečnosti koje imaju tačku paljenja na ili iznad 38°C su zapaljive tečnosti; to su tečnosti grupe II i III (IIIA i IIIB)

Veza sa drugim standardima

- JUS B.H8.028 — Ispitivanje tečnih goriva i sličnih proizvoda. Određivanje destilacije naftinih proizvoda
- JUS B.H8.030 — Ispitivanje tečnih goriva. Određivanje pritiska pare po Reidu
- JUS B.H8.047 — Ispitivanje tečnih goriva i drugih zapaljivih tečnosti. Određivanje tačke paljenja u zatvorenom sudu po Abel-Penskom
- JUS B.H8.048 — Ispitivanje tečnih goriva i sličnih tečnosti. Određivanje tačke paljenja u zatvorenom sudu (Penski — Martens)

P R I L O G

Napomene uz predlog standarda JUS H.Z0.201

1. Kao osnova za klasifikaciju prema ovom standardu poslužila je klasifikacija zapaljivih tečnosti prema NFPA* standardu
2. Definicija za tečnost uzeta je iz standarda DIN 51755 i DIN 51758
3. Predlaže se kao alternativa za nazive:
 - za »lako zapaljivu tečnost«, stav 1. tačke 3.2 naziv »zapaljiva tečnost«
 - za »zapaljivu tečnost«, stav 2. tačke 3.2 naziv »goriva tečnost«
4. Kao alternativu za tačku 3.1 navodimo klasifikaciju zapaljivih tečnosti po standardima DIN 51755 i 51758.

Grupa A

Tečnosti čija temperatura paljenja ne prelazi 100°C, koje u pogledu rastvorljivosti u vodi nemaju svojstva tečnosti grupe B, razvrstavaju se u sledeće klase:

Klasa opasnosti I : Tečnosti čija je temperatura paljenja ispod 21°C

Klasa opasnosti II : Tečnosti čija je temperatura paljenja od 21 do 55°C

Klasa opasnosti III: Tečnosti čija je temperatura paljenja iznad 55 do 100°C.

Grupa B

U grupu B spadaju tečnosti čija je temperatura paljenja ispod 21°C, i koje su na 15°C u bilo kom odnosu rastvorljive u vodi ili čiji su tečni sastojci na 15°C u bilo kom odnosu rastvorljivi u vodi.

5. Kao alternativu za tačku 2.1 i 3.1 navodimo definiciju i klasifikaciju zapaljivih tečnosti prema Evropskom sporazumu o drumskom prevozu opasne robe u međunarodnom saobraćaju (»Sl. list SFRJ« br. 61/70), koji je usvojila i naša zemlja.

»Zapaljive tečnosti su materije koje su na temperaturi od 15°C u tečnom ili žitkom stanju i na temperaturi od 50°C imaju napon pare koji ne prelazi 3 kp/cm² (3 bar).«

Klasifikacija

1. Tečnosti čija je temperatura paljenja ispod 21°C, ne mešaju se ili delimično se mešaju sa vodom, pa i u slučaju ako ne sadrže više od 30% čvrstih materija.
2. Tečnosti čija je temperatura paljenja ispod 21°C, ne mešaju se ili delimično se mešaju sa vodom, a sadrže više od 30% čvrstih materija.
3. Tečnosti čija je temperatura paljenja iznad 21°C, ne mešaju se ili se delimično mešaju sa vodom pa i ako sadrže do 30% čvrstih materija.
4. Tečnosti čija je temperatura paljenja od 55°C do uključivo 100°C, ne mešaju se ili se delimično mešaju sa vodom, pa i ako sadrže do 30% čvrstih materija.
5. Tečnosti čija je temperatura paljenja ispod 21°C, mešaju se sa vodom, pa i ako sadrže do 30% čvrstih materija.

*) NFPA — National Fire Protection Association

tehnički komitet TC-132

Đorđe Tufegdžić, dipl. ing.

Prateći tehnološki razvoj u oblasti proizvodnje i primene ferolegura došlo se do rezultata koji su nužno zahtevali da se organizuje jedan studiozniji rad u oblasti standardizacije. S obzirom na međunarodnu povezanost u smislu primene postojećih ferolegura, kao i njihovog značaja u industriji, pokazalo se da i standardizacija u toj oblasti mora da se razvija i ne sme ostati lokalnog karaktera. Zato je pokrenuto pitanje od strane Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO da se i u oblasti ferolegura obrazuje Tehnički komitet sa zadatkom da pristupi izradi međunarodnih standarda, koji će imati za cilj zajedničku međunarodnu povezanost. Rad na izradi standarda, kao i primena tih standarda, u svakom slučaju daće pozitivne rezultate i omogućiti bolju i kvalitetniju proizvodnju i primenu ferolegura u svetu. Činjenica je da je primena ferolegura sve veća, pa je logično da se sav rad oko proizvodnje, primene i korišćenja usmeri jednim pravcem, a to je kroz standardizaciju.

Analizirajući tu problematiku, Tehnički komitet TC 132 formirao je tri potkomiteta sa zadatkom da se rad olakša i usmeri u određenom pravcu. Potkomitet SC-1 prihvatio je rad na standardizaciji uzimanja uzoraka, potkomitet SC-2 prihvatio je rad na standardizaciji metoda hemijskih ispitivanja, a potkomitet SC-3 rad u oblasti specifikacija ferolegura. Ceo Tehnički komitet TC-132, kao i potkomitet SC-1 drži SSSR, potkomitet SC-2 je prihvatila Švedska, a potkomitet SC-3 Zapadna Nemačka. Rad u potkomitetima odvija se u komisijama, čiji članovi mogu imati status posmatrača ili status aktivnih stalnih članova. Zemlje članice daju najpogodnije i tehnički najopravdanije metode, koje se na plenarnim zasedanjima predlažu za ISO standarde.

U potkomitetu SC-1 definitivno je obrađena i prihvaćena metoda uzimanja i pripreme uzoraka, a takođe su predložene metode za uzimanje uzoraka Fe-Si, Fe-Si-Mn i Fe-Mn. Na sledećem zasedanju, koje treba da se održi u martu ove godine u SSSR-u, razmatraće se i izdvojiti predlozi za uzimanje uzoraka Fe-Cr, Fe-Si-Cr, Fe-Mo, Fe-Ti, Fe-V, Fe-Nb i Fe-W. Dalje je predviđeno da se usvoje predlozi za određivanje heterogenosti Fe-Si, Fe-Cr, Fe-Si-Cr, Fe-Mn i Fe-Si-Mn, zatim određivanje granulometrijskog sastava ferolegura i određivanje preciznosti deljenja uzorka. U potkomitetu SC-2, čiji su članovi SAD, Engleska, Japan, Južnoafrička Unija, Švedska, Norveška, Italija, Francuska, Austrija, Holandija, ČSSR, SSSR i sada Jugoslavija, razmatrane su metode hemijskih analiza za određivanje mangana u Fe-Mn i Fe-Si-Mn, zatim silicijuma u Fe-Si, Fe-Si-Mn i Fe-Si-Cr, hroma u Fe-Cr i Fe-Si-Cr, aluminijuma

u Fe-Si, molibdena u Fe-Mo, vanadijuma u Fe-V, titana u Fe-Ti i niobijuma u Fe-Nb. Potkomitet je, pored ostalog, predložio da se izradi i standard za određivanje ugljenika, sumpora i fosfora u ferolegurama. Stručna komisija Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, koja se bavi problematikom ferolegura, na svom zadnjem sastanku razmotrila je predlog i predložila da i naša zemlja prijavi svoju metodu za hemijsko određivanje ugljenika u ferolegurama. I na kraju, u potkomitetu SC-3, pored ostalog, predloženo je da se razrade predlozi za specifikacije koje se odnose na sledeće ferolegure: Fe-Si, Fe-Si-Cr, Fe-Cr, Fe-Si-Mn i Fe-Mn.

Iz ovih kratkih podataka može se sagledati velika aktivnost Tehničkog komiteta TC-132 u oblasti standardizacije ferolegura, što je svakako uticalo da naša zemlja zauzme odgovarajuće stavove u pogledu što aktivnije saradnje u okvirima delatnosti pomenutog Komiteta.

Jugoslavija je do 1975. godine u svim potkomitetima imala status posmatrača, i kako je već rečeno, bila je doista pasivna u radu na izradi i donošenju međunarodnih standarda iz oblasti ferolegura. Međutim, danas, prateći taj rad koji postaje sve obimniji i sve važniji, zatim sve veće prihvatanje ISO standarda kao nacionalnih standarda, primoralo je naše proizvođače i potrošače ferolegura da se aktivno uključe u rad Tehničkog komiteta TC-132. Ovo naročito dolazi do izražaja prilikom uvoza onih ferolegura koje se ne proizvode u našoj zemlji, a čija je potrošnja znatna, naročito u železarama. Zbog toga je Jugoslovenski zavod za standardizaciju na zahtev proizvođača ferolegura prijavio ove godine našu zemlju za stalnog člana u sva tri potkomiteta.

Na zasedanju potkomiteta SC-2 u Štokholmu, u januaru 1976. godine, naša zemlja je prvi put aktivno učestvovala i, na taj način uspostavila kontakt sa stručnjacima mnogih zemalja u toj oblasti rada.

Zasedanje je bilo vrlo korisno i sa te tačke gledišta potpuno opravdano. Predložene metode za ISO standarde su savremene, jer se zasnivaju na bazi atomskih i rendgenskih određivanja hemijskih sastava elemenata u ferolegurama.

I na kraju, Stručna komisija Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju za izradu i donošenje standarda iz oblasti ferolegura razmotrila je izveštaj jugoslovenske delegacije sa zasedanja potkomiteta SC-2 i donela odluku da se, uglavnom, svi jugoslovenski standardi koji obrađuju tu oblast podvrgnu reviziji, pri čemu treba prihvatiti savremene metode koje predlaže ISO, a koje se uklapaju u našu tehnologiju rada u proizvodnji ferolegura.

anotacije predloga jugoslovenskih standarda

iz oblasti informacije i dokumentacije

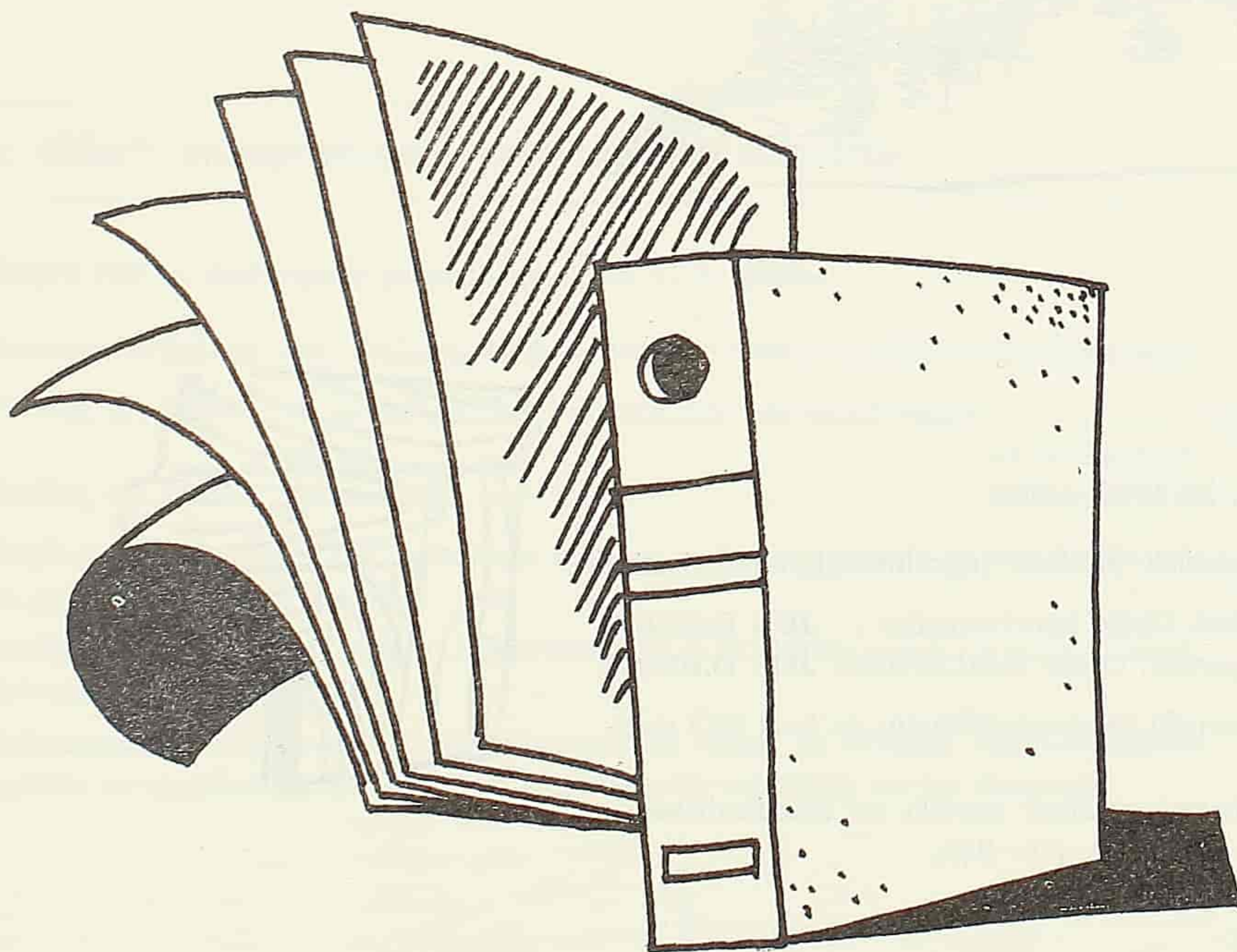
Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. jul 1976. godine

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 11783	Pojmovi i nazivi. Opšti principi	JUS A.C0.001
Predlog br. 11784	Sistemi pojmova i njihovo prikazivanje	JUS A.C0.003
Predlog br. 11785	Stručni rečnici. Stepeni razrade	JUS A.C0.006
Predlog br. 11786	Razrada i oblikovanje standarda sa terminološkim definicijama	JUS A.C0.010

Predloge standarda pripremili su stručnjaci iz te oblasti, u saradnji sa Jugoslovenskim zavodom za standardizaciju.

Predlozi standarda su umnoženi i dostavljeni zainteresovanim organizacijama i institucijama. Oni koji nisu dobili navedene predloge standarda mogu se obratiti sa zahtevom da im se isti dostave.

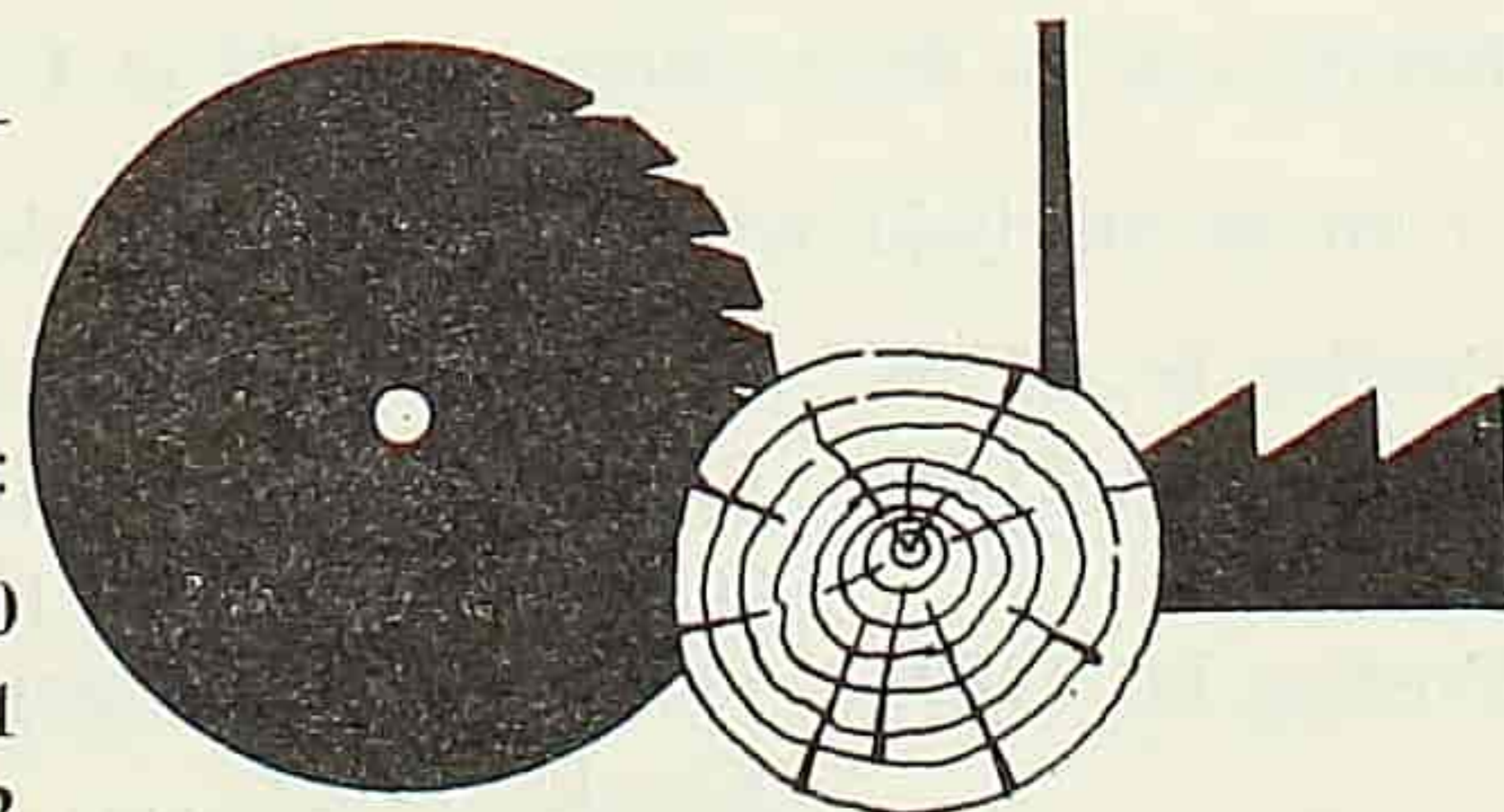

iz oblasti eksploatacije šuma

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. jul 1976. godine

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

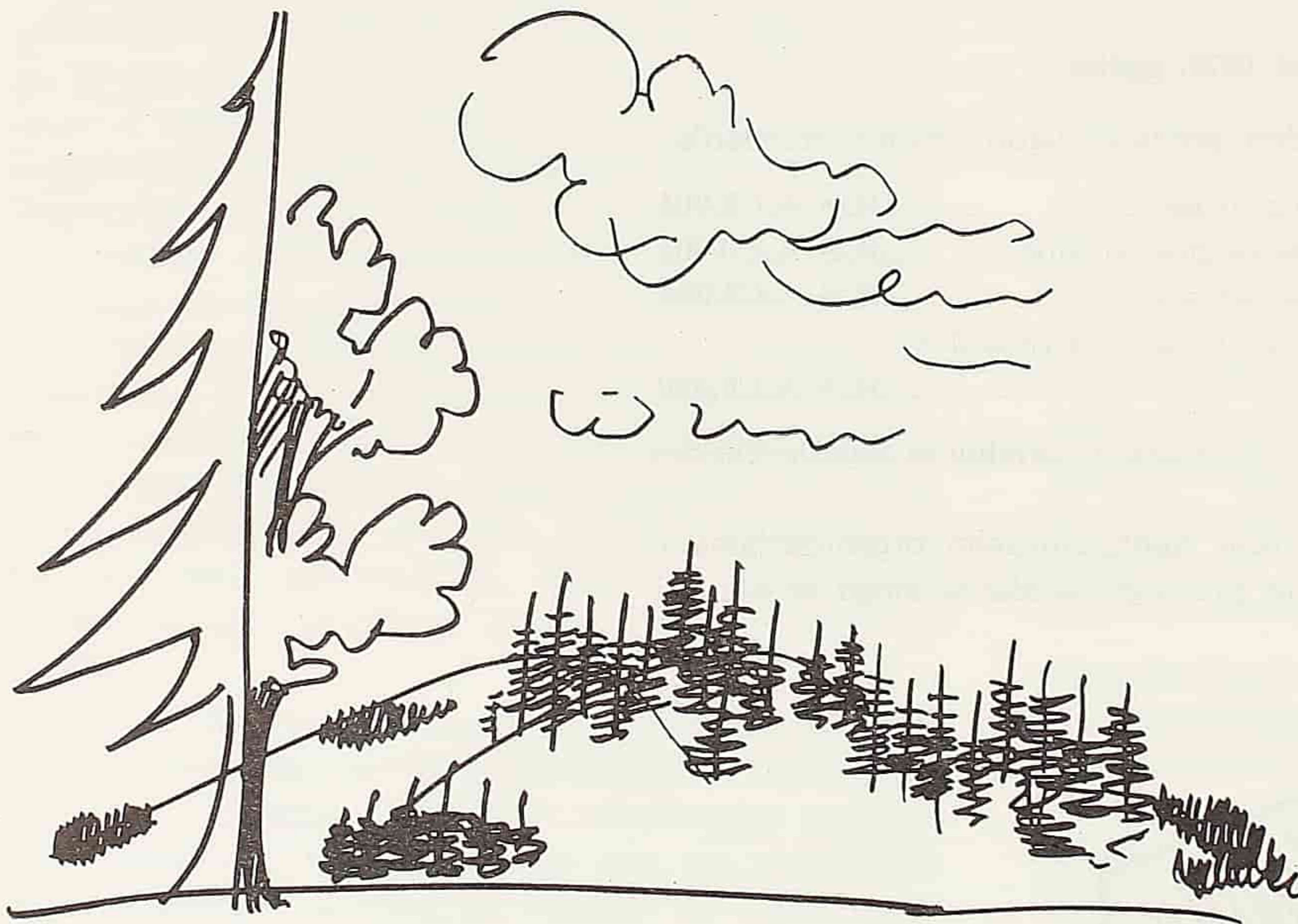
Predlog br. 11787	Trupci za furnir liščara. Opšti uslovi	JUS D.B4.020
Predlog br. 11788	Trupci za furnir-četinara. Opšti uslovi	JUS D.B4.021
Predlog br. 11789	Trupci za ljuštenje-liščara. Opšti uslovi	JUS D.B4.022

Predlog br. 11790	Kombinovani trupci	JUS D.B4.027
Predlog br. 11791	Trupci za rezanje-liščara. Opšti uslovi	JUS D.B4.028
Predlog br. 11792	Trupci za rezanje-četinara. Opšti uslovi	JUS D.B4.029
Predlog br. 11793	Trupci za rezanje liščara. Posebni uslovi	JUS D.B4.038
Predlog br. 11794	Drvo za hemijsku preradu.....	JUS D.B5.020
Predlog br. 11795	Drvo za ogrev	JUS D.B5.023

Novi tekstovi predloga za diskusiju izrađeni su posle konsultacije proizvođača i potrošača šumarstva i drvne industrije Jugoslavije.

Predlozi se mogu dobiti u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna br. 35/II, p.p. 933.

za parket

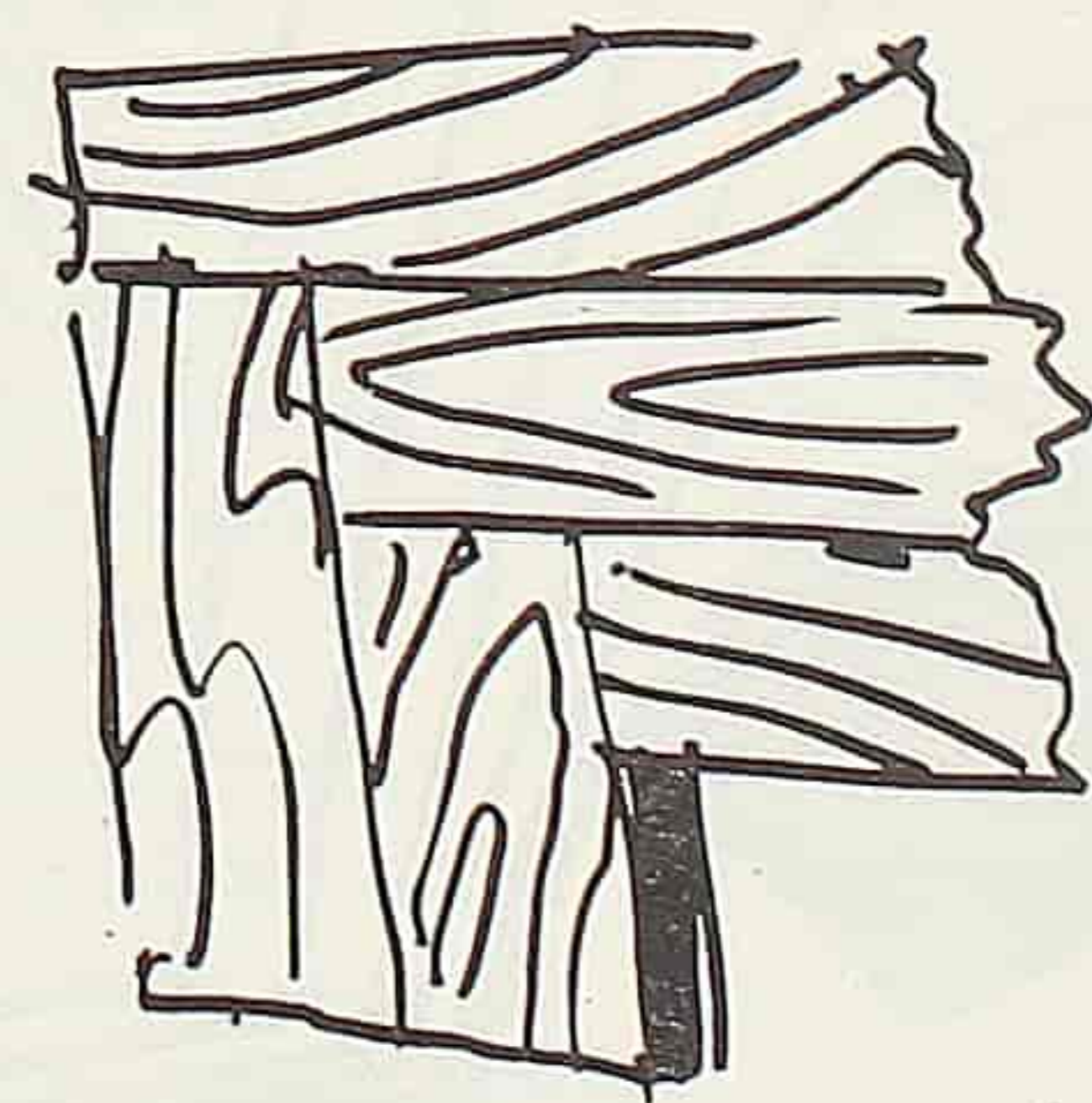
Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. jul 1976. godine

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 11796	Masivni drveni parket. Opšte karakteristike ..	JUS D.B5.026
Predlog br. 11797	Mozaik parket od panela. Opšte karakteristike	JUS D.B5.027

Predlozi su urađeni u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju na bazi ISO standarda i dostavljeni zainteresovanima.

Interesenti mogu predloge tražiti od Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna br. 35/II, p.p. 933.

iz oblasti plute

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. jul 1976. godine

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 11798	Čepovi od plute. Klasifikacija i karakteristike..	JUS D.Z0.036
Predlog br. 11799	Pluta. Zvučno upijanje ekspaniranog čistog aglomerata plute u pločama. Karakteristike ..	JUS D.Z0.037
Predlog br. 11800	Pluta. Zvučno upijanje sastava plute u pločama. Karakteristike	JUS D.Z0.038

Nacrte predloga standarda pripremio je Jugoslovenski zavod za standardizaciju u saradnji sa preduzećem »Plutotehnika« iz Beograda.

Predlozi su umnoženi i dostavljeni zainteresovanima.

Interesenti se mogu obratiti za predloge Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna br. 35/II, p.p. 933.

iz oblasti tekstilne industrije

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. septembar 1976. godine

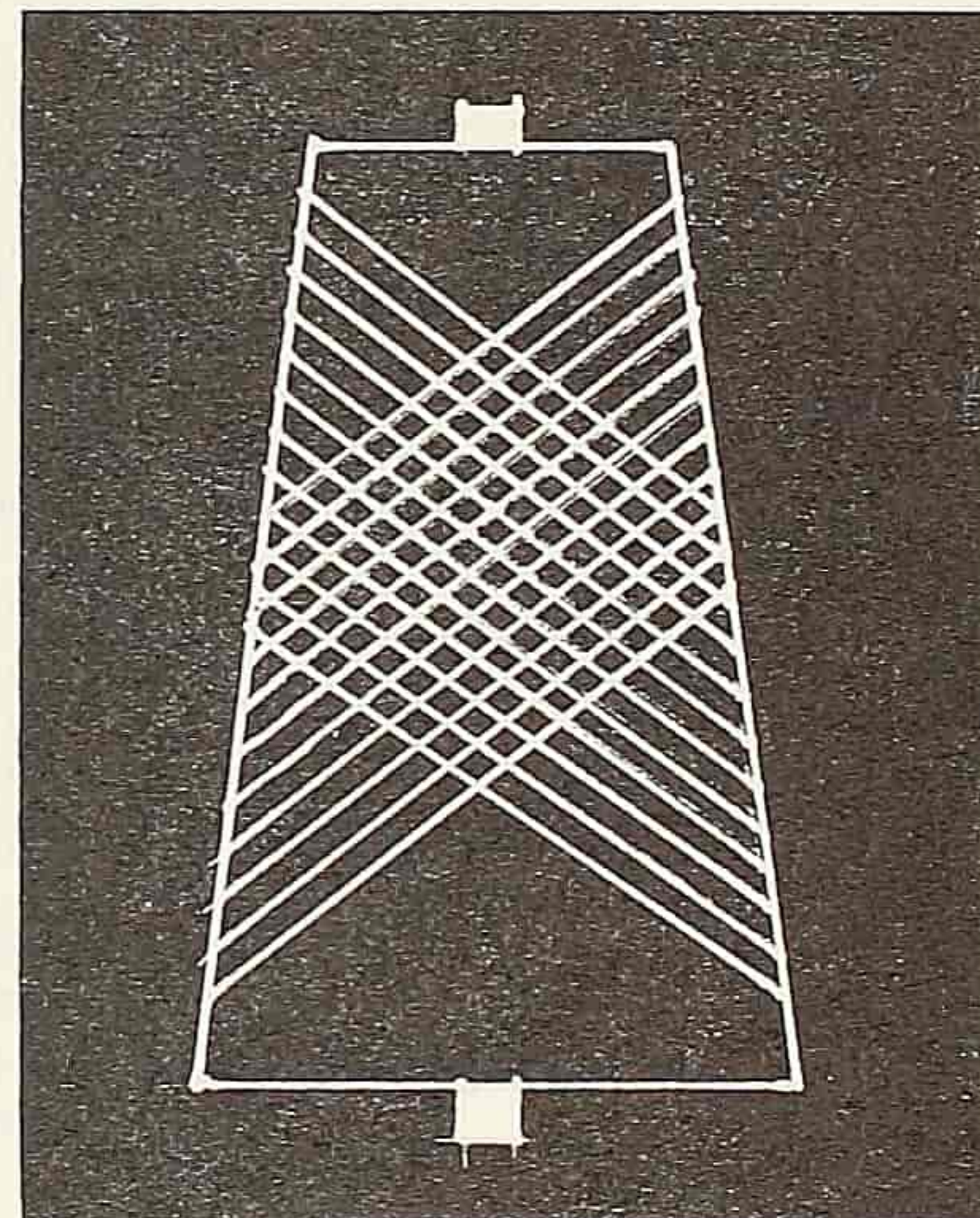
Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 11801 Polipropilenska filament-pređa. Opšti uslovi.. JUS F.B2.141

Predlog br. 11802 Kvantitativno određivanje sastava mešavina više vrsta tekstilnih vlakana (revizija, i trgovački do-datak)..... JUS F.S3.101

Predlozi standarda izrađeni su prema preporukama Međunarodne organizacije za standardizaciju, ISO/TC 38.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile tekst predloga ovih standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35/II, sa zahtevom da im se dostave radi stavljanja eventualnih primedbi, izmena ili dopuna.

iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. jul 1976. godine

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi i revizije jugoslovenskih standarda:

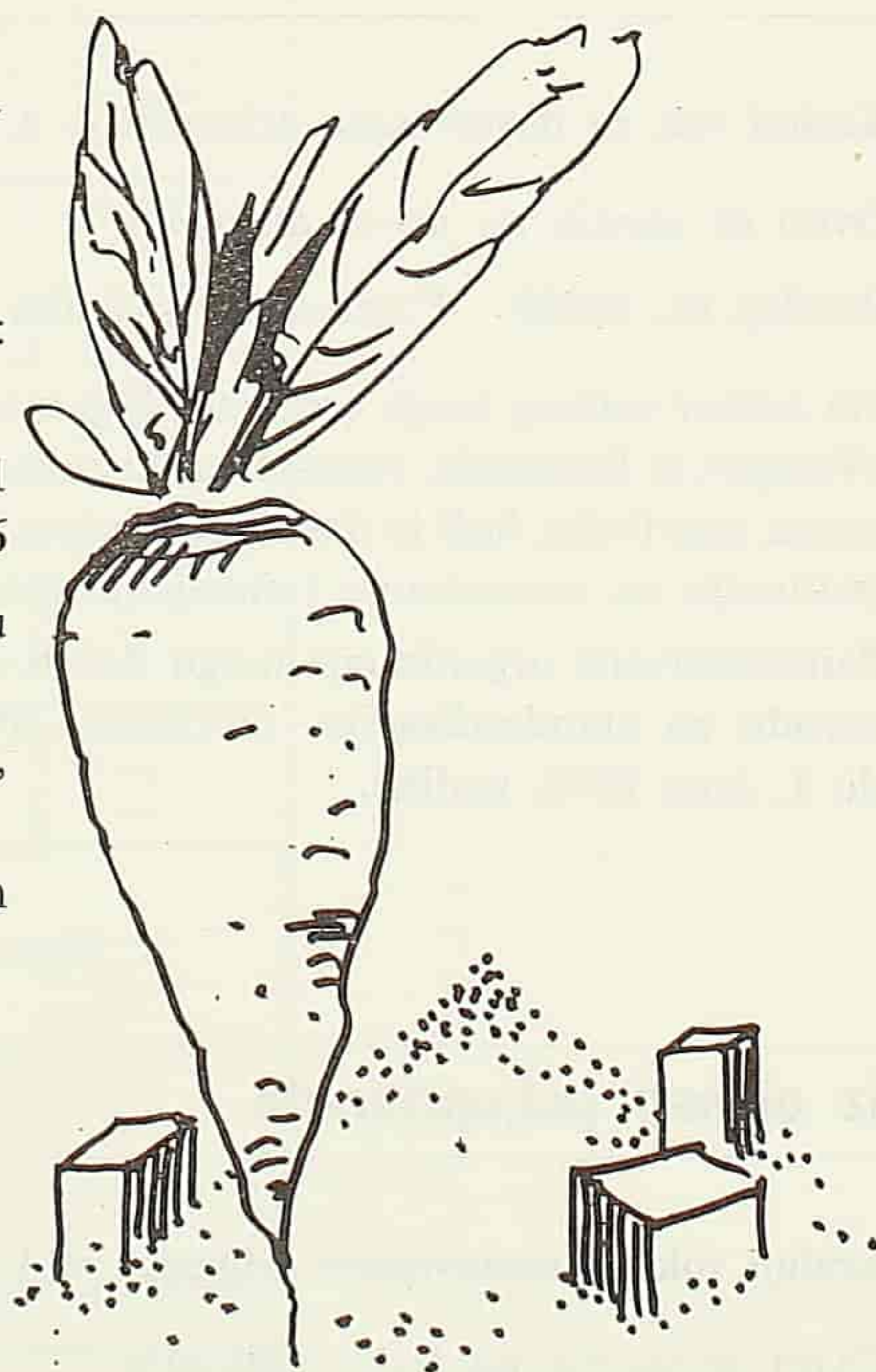
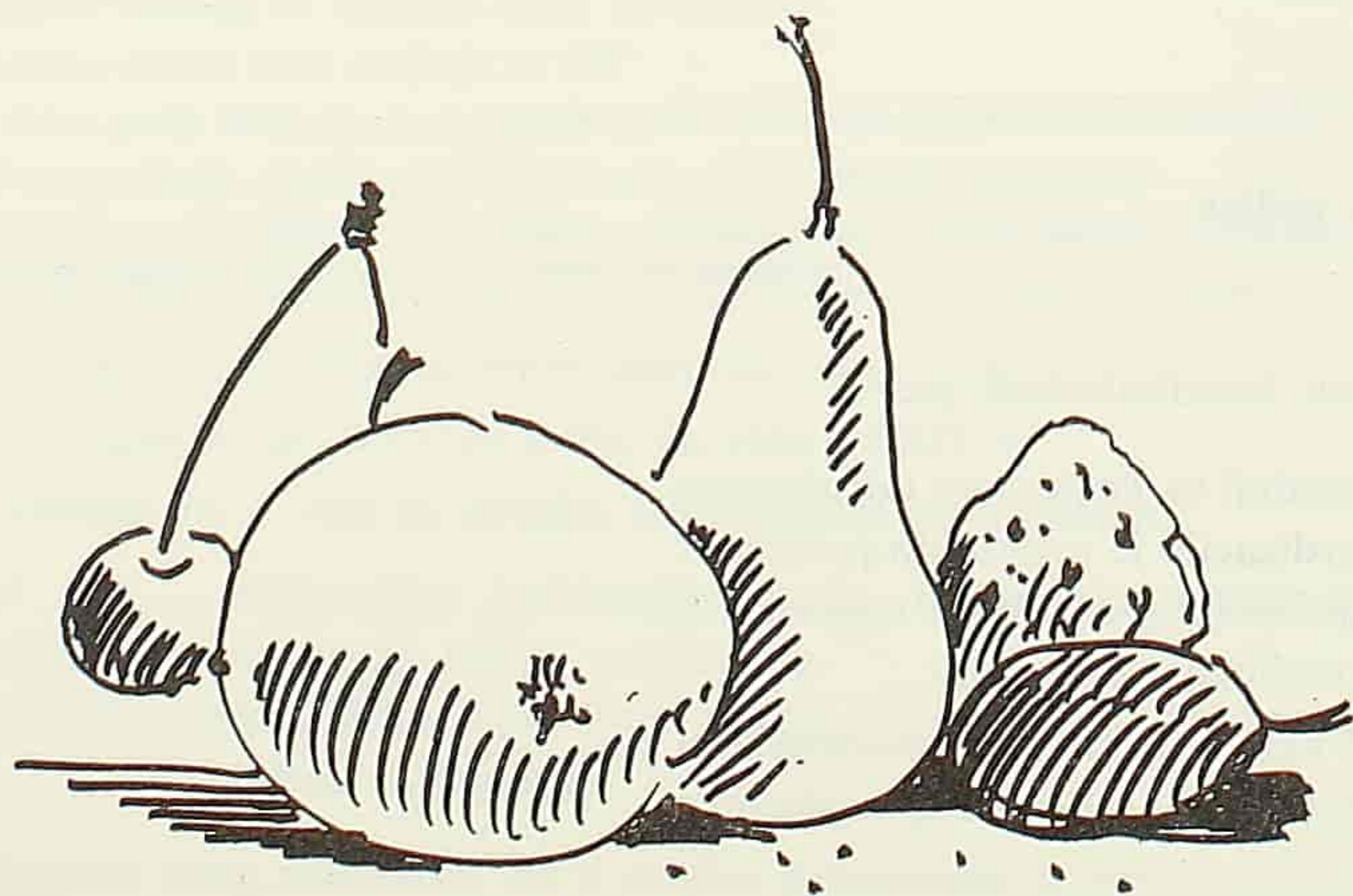
Predlog br. 11803 Proizvodi od voća i povrća. Metode određivanja etanola JUS E.H8.021

Predlog br. 11804 Šećerna repa JUS E.B1.116

Predlog standarda br. 11803 urađen je u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju na osnovu novijeg dokumenta ISO.

Predlog za reviziju standarda br. 11804 dostavila je Skupština zajednice općina Osijek, Privredna komora Osijek.

Zainteresovani koji ove predloge nisu primili mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, p.p. 933, sa zahtevom da im dostave.

anotacije predloga pravilnika i tehničkih propisa

iz oblasti poljoprivrede

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. jul 1976. godine

Ovim se stavlja na javnu diskusiju

Predlog br. 11808 Prednacrt Pravilnika o kvalitetu prirodnih mineralnih voda

Na zahtev proizvođača mineralnih voda, u saradnji sa Poslovnim udruženjem mineralnih voda Jugoslavije, Jugoslovenski zavod za standardizaciju je pripremio prednacrt ovoga pravilnika koji je dostavljen većem broju organizacija i saveznih i republičkih institucija na razmatranje i stavljanje primedbi i predloga za dopunu.

Zainteresovane organizacije mogu dobiti ovaj prednacrt ako se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd, najkasnije do 1. juna 1976. godine.

iz oblasti poljoprivrede

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. jul 1976. godine

Ovim se stavlja na javnu diskusiju

Predlog br. 11809 Prednacrt Pravilnika o kvalitetu alkoholnih pića

Na zahtev velikog broja osnovnih organizacija a u saradnji sa Poslovnim udruženjem »Vrenje«, iz Beograda, Jugoslovenski zavod za standardizaciju je pripremio prednacrt ovoga pravilnika koji je dostavljen većem broju organizacija i saveznih i republičkih institucija na razmatranje i stavljanje primedbi i predloga za dopunu.

Zainteresovane organizacije mogu dobiti ovaj nacrt ako se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd, najkasnije do 1. juna 1976. godine.

iz oblasti poljoprivrede

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. jul 1976. godine

Ovim se stavlja na javnu diskusiju

Predlog br. 11810 Prednacrt Pravilnika o kvalitetu bezalkoholnih pića

Na zahtev velikog broja osnovnih organizacija a u saradnji sa Poslovnim udruženjem »Vrenje« iz Beograda, Jugoslovenski zavod za standardizaciju je pripremio prednacrt ovoga pravilnika koji je dostavljen većem broju organizacija i saveznih i republičkih institucija na razmatranje i stavljanje primedbi i predloga za dopunu.

Zainteresovane organizacije mogu dobiti ovaj nacrt ako se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd, najkasnije do 1. juna 1976. godine.

ISPRAVKA STANDARDA JUS C. B0. 506

Tabelu 1 (strana 1) treba ispraviti prema priloženoj tabeli:

Tabela 1

Vrste ¹⁾ čelika	Dezoksi- dacija	Hemijski sastav u %									
		Analiza šarže						Analiza komada			
		C ²⁾ najviše	Si	Mn	P	S	N ¹⁾ najviše	C najviše	P najviše	S najviše	N najviše
Č.0245	neumiren	0,14	tragovi	0,25 do 0,45	≤ 0,080	≤ 0,050	—	0,17	0,100	0,063	—
Č.0255	neumiren	0,14	tragovi	0,25 do 0,50	≤ 0,050	≤ 0,050	0,007	0,17	0,063	0,063	0,009
Č.0265	neumiren	0,13 ²⁾	tragovi	0,25 do 0,45	≤ 0,040	≤ 0,040	0,007	0,15 ²⁾	0,050	0,050	0,009
Č.0275	umiren	0,13	≤ 0,40	0,25 do 0,45	≤ 0,050	≤ 0,050	0,007	0,15	0,055	0,055	0,008
Č.0345	neumiren	0,19	tragovi	≤ 0,50	≤ 0,080	≤ 0,050	—	0,24	0,100	0,063	—
Č.0355	neumiren	0,19	tragovi	≤ 0,50	≤ 0,050	≤ 0,050	0,007	0,24	0,063	0,063	0,009
Č.0365	neumiren	0,19	tragovi	0,25 do 0,45	≤ 0,040	≤ 0,040	0,007	0,24	0,050	0,050	0,009
Č.0375	umiren	0,18	≤ 0,40	0,25 do 0,50	≤ 0,050	≤ 0,050	0,007	0,20	0,055	0,055	0,008
Č.0445	umiren	0,18	≤ 0,45	≤ 0,80	≤ 0,050	≤ 0,050	0,007	0,20	0,055	0,055	0,008
Č.0246	neumiren	0,09	tragovi	0,20 do 0,45	0,08 do 0,15	≤ 0,050	—	0,12	0,19	0,055	—
Č.0446	neutralan	0,09	tragovi	0,20 do 0,45	0,15 do 0,25	≤ 0,050	—	0,12	0,31	0,063	—
Č.0247 ³⁾	neumiren	0,10	tragovi	0,40 do 0,70	≤ 0,080	0,08 do 0,12	—	0,13	0,100	0,15	—
Č.0257	neumiren	0,15	tragovi	0,30 do 0,60	≤ 0,080	0,03 do 0,08	—	0,19	0,100	0,10	—
Č.0267 ³⁾	neumiren	0,15	tragovi	0,40 do 0,7	≤ 0,050	0,08 do 0,12	—	0,19	0,063	0,15	—

1) Za elektro čelike dozvoljen je sadržaj azota do najviše 0,012%.

2) Pri narudžbi može se ugovoriti niži sadržaj ugljenika; u tom slučaju se ne garantuje minimalna vrednost za zateznu čvrstoću prema tabeli 2.

3) Na zahtev kupca mogu se čelici Č.0247 i Č.0267 isporučiti kao umireni sa sadržajem silicijuma do najviše 0,4%.

Tabelu 2 (strana 3) treba ispraviti prema priloženoj tabeli:

Tabela 2

Vrste čelika	Zatezna ¹⁾ čvrstoća kp/mm ²	Granica razvlače- nja 1)2) kp/mm ² min.	Izduženje (l ₀ =5 d ₀) % min.	Žilavost ³⁾		Prečnik trna pri savijanju ⁵⁾	Proba sabijanja ⁶⁾ l ₁ : l ₀ = 1:3 kod °C	Smicajna čvrstoća kp/mm ²
				Srednja vrednost ⁴⁾ kpm/cm ² min.	kod °C			
Č.0245	34 do 44	21	3	—	—	0,5a	900	25 do 36
Č.0255				3,5	+20			
Č.0265				3,5	+20			
Č.0275				3,5	+10			
Č.0345	38 do 47	23	25	—	—	1a	900	28 do 39
Č.0355				3,5	+20			
Č.0365				3,5	+20			
Č.0375				3,5	+10			
Č.0445	44 do 54	26	24	3,5	+20	2a	900	33 do 44
Č.0246	35 do 50	19	—	—	—	—	—	—
Č.0446	40 do 55	21	—	—	—	—	—	—
Č.0247	32 do 45	21	—	—	—	—	—	—
Č.0257	35 do 48	23	—	—	—	—	—	—
Č.0267	35 do 48	23	—	—	—	—	—	—

1) Vrednosti u zagradama su samo orijentacione.

2) Vrednosti važe za prečnike do 16 mm. Za prečnike od 16 do 40 mm vrednosti su niže za najmanje 1 kp/mm²

3) Ispitivanje žilavosti se vrši na ISO-probama.

4) Pojedinačna vrednost ne sme biti ispod 2,0 kpm/cm²

5) a = debljina probe; ugao savijanja je 180°

6) l₁ = visina posle sabijanja. l₀ = početna visina. Navedene temperature su približne.

7) Podaci za poređenje. Proba smicanja vrši se samo na gotovim zakovicama.

8) Čelik Č.0255 se upotrebljava za proizvodnju zakovica prostog oblika hladnim sabijanjem prečnika najviše do 16 mm; sposobnost hladnog sabijanja se, pri tome ne garantuje.

U tač. 5.45 (strana 4) umesto »ho« treba da stoji »lo«

Na strani 5 umesto tač. »5.532« treba da stoji »5.521.3«

U tač. 8 (strana 6) u vezi sa drugim standardima treba dodati:

JUS C.A4. 002 — Mehanička ispitivanja metala. Ispitivanje zatezanjem

JUS C.A4.005 — Ispitivanje čelika zatezanjem

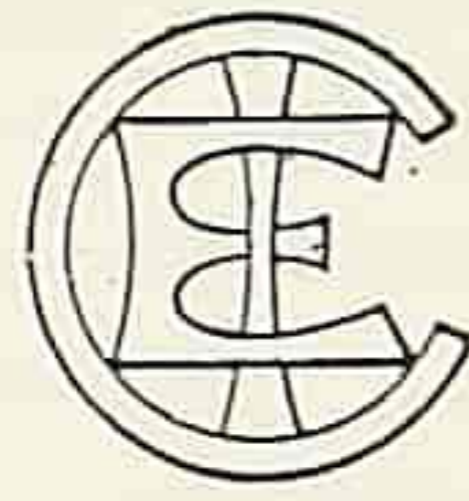
JUS C.A4.016 — Mehanička ispitivanja metala. Tehnološko ispitivanje žice uvi-
janjem (torzijom)

Mole se imaoći ovog standarda da u svojim primercima izvrše ove ispravke.

pozivamo sve naše čitaoce, saradnike iz oblasti
standardizacije, stručnjake svih grana privrede
na saradnju u našem
biltenu »standardizacija«

dopise, članke, pitanja, mišljenja i predloge slati
na adresu izdavača.

Redakcija

međunarodna
standardizacija

primljena dokumentacija

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda, usvojene standarde i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC). Preporučuje se zainteresovanima da koriste ovu dokumentaciju u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili po posebnom traženju, putem izrade kopija, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

dokumentacija ISO

ISO/TC 2 — Vijci, navrtke i pribor

Međunarodni standard:

br. 3508 »Izlaz navoja za elemente za pričvršćivanje sa navojem prema ISO 261 i ISO 202«

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 4014 »Vijci sa šestostranom glavom. Klasa izrade A i B«.

br. 4016 »Vijci sa šestostranom glavom. Klasa izrade C«

br. 4017 »Vijci sa šestostranom glavom, sa navojem do glave. Klase izrade A i B«

br. 4018 »Vijci sa šestostranom glavom, sa navojem do glave. Klasa izrade C« (Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 4 — Kotrljajni ležaji

Predlog međunarodnog standarda:

br. 281/I »Kotrljajni ležaji. Metode određivanja dinamičke moći nošenja. Metode izračunavanja«

ISO/TC 5 — Metalne cevi i fitinzi

Predlog međunarodnog standarda:

br. 657/XIV »Toplovaljani čelični šuplji profili za konstrukcije. Dimenzije i karakteristike profila. (Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 17 — Čelik

Predlog međunarodnog standarda:

br. 4998 »Pocinkovani limovi od niskougledničkih čelika« (Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 20 — Aeronautika i kosmonautika

Međunarodni standard:

br. 3282 »Vazduhoplovi. Dimenzije polužnih prekidača sa pričvršćivanjem putem jedne ili tri grupe (klasa 3)

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 1022 »Vazduhoplovi. Priklučci za snabdevanje vazduhoplova kiseonikom« (Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 22 — Drumska vozila

Međunarodni standardi:

br. 3779 »Drumska vozila. Broj za identifikovanje vozila (VIN)

br. 3780 »Drumska vozila. Zbornik za identifikovanje svetskih proizvođača«

br. 3803 »Drumska vozila. Priključak za instalaciju hidraulične kočnice«

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3996 »Drumska vozila. Cevovodi za hidraulični sistem kočenja sa konvencionalnom tečnošću za kočenje. Ispitivanje performansi«

br. 4009 »Drumska vozila. Ugradnja električnih priključnica na zadnji poprečni nosač kamiona«

br. 4010 »Drumska vozila. Brizgaljka za ispitivanje«

br. 4024 »Drumska vozila. Električni provodnici niskog napona za vezu sa bobinom« (Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 23 — Poljoprivredne mašine i traktori

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3339/I »Poljoprivredne mašine i traktori. Klasifikacija i terminologija. Deo I: Pogonske mašine (Klasa A)«

br. 339/II »Poljoprivredne mašine i traktori. Klasifikacija i terminologija. Deo II: Mašine za obradu zemlje (Klasa B)

br. 3835/III »Vinogradarska oprema. Rečnik: Deo II«

(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 26 — Bakar i bakarne legure

Predlog međunarodnog standarda:
br. 4746 »Bakar oslobođen kiseonika. Ispitivanje prianjanja oksidnog filma«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 28 — Nafta i proizvodi nafte

Predlozi međunarodnih standarda:
br. 3986 »Proizvodi nafte. Nafta. Određivanje penetracije pomoću konusa«
br. 3987 »Proizvodi nafte. Ulje za podmazivanje i aditivi. Određivanje pepela kao sulfata«
br. 3988 »Tečni proizvodi nafte. Određivanje temperature samozapaljivosti«
br. 5024 »Nafta, tečna i gasovita. Merenje. Standardni referentni uslovi«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 29 — Sitan alat

Predlozi međunarodnih standarda
br. 3002/I/DAD2 »Geometrija reznog dela alata. Deo I: Opšti termini referentni sistemi i uglovi alata u mirovanju i radu. Dopuna 2: Dodatni termini«
br. 3286.2 »Strugarski noževi. Poluprečnik zaobljenja«
br. 3338 »Cilindrične drške za glodala. Dimenzije. Karakteristike običnih cilindričnih i zaravnjenih drški«
br. 4204 »Upuštači, 90° sa morzekoničnom drškom i odvojenom vođicom«
br. 4205 »Upuštači 90° sa cilindričnom drškom i čvrstom vođicom«
br. 4206 »Upuštači sa cilindričnom drškom i čvrstom vođicom«
br. 4207 »Upuštači sa morzekoničnom drškom i odvojenom vođicom«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 30 — Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima

Predlozi međunarodnih standarda:
br. 2975/VI »Merenje protoka vode u zatvorenim kanalima. Deo VI: Metoda vremena prolaza korišćenjem neradioaktivnih supstanci«
br. 3966 »Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Metoda ispitivanja polja brzina pomoću duple Pito-cevi«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 31 — Gume, naplaci i ventili

Predlog međunarodnog standarda:
br. 4570/I »Navoji ventila za pneumatike. Deo I: Navoji 5V1, 5V2, 6V1 i 8V1«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 38 — Tekstil

Predlozi međunarodnih standarda:
br. 3998 »Tekstil. Određivanje otpornosti tekstila prema dejstvu moljaca i sličnih insekata«
br. 5080 »Sisal, zemljoradnički kanap«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 39 — Mašine alatke

Predlog međunarodnog standarda:
br. 5170 »Mašine alatke. Sistemi za podmazivanje«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 43 — Akustika

Međunarodni standard:
br. 3381 »Akustika. Merenje buke unutar šinskih vozila«

ISO/TC 44 — Zavarivanje

Predlog međunarodnog standarda:
br. 3834 »Zavarivanje. Faktori koji se uzimaju u obzir kada su u pitanju organizacije koje se bave zavarivanjem«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 45 — Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera

Međunarodni standardi:
br. 1382 — Add. 1 »Terminološki rečnik iz oblasti elastomera. Dopuna 1«
br. 2000 »Prirodan kaučuk (NR). Specifikacije«
Predlog međunarodnog standarda:
br. 1382 — Add. 2 »Terminološki rečnik iz oblasti elastomera. Dopuna 2«

ISO/TC 46 — Dokumentacija

Predlozi međunarodnih standarda:
br. 5122 »Dokumentacija. Analitički izvodi u serijskim publikacijama«
br. 5126 »Mikrofiš na izlazu računskih mašina«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC — Hemija

Međunarodni standardi:
br. 739 »Natrijumkarbonat, tehnički. Pripremanje i čuvanje uzoraka za ispitivanje«
br. 740 »Natrijumkarbonat, tehnički. Određivanje ukupnih rastvornih alkalija. Titrimetrijska metoda«
br. 741 »Natrijumkarbonat, tehnički. Određivanje sadržaja natrijumhidrokarbonata. Titrimetrijska metoda«
br. 743 »Natrijumkarbonat, tehnički. Određivanje sadržaja sulfata. Gravimetrijska metoda sa barijum-sulfatom«

- br. 745 »Natrijumkarbonat, tehnički. Određivanje gubitka mase i neisparljive materije na 250 °C«
- br. 746 »Natrijumkarbonat, tehnički. Određivanje materija nerastvornih u vodi na 50 °C«
- br. 985 »Natrijumhidroksid, tehnički. Određivanje sadržaja silicijumhidroksida. Gravimetrijska metoda taloženjem kvinolinsilikomolibdenskog kompleksa«
- br. 16/4 »Glicerini, tehnički. Uzimanje uzoraka i metode ispitivanja«
- br. 1615 »Glicerini, tehnički. Određivanje alkalnosti ili kiselosti. Titrimetrijska metoda«
- br. 1616 »Glicerini, tehnički. Određivanje sulfatnog pepela. Gravimetrijska metoda«
- br. 1686 »Natrijum i kalijum silikati, tehnički. Uzimanje uzoraka i metode ispitivanja«
- br. 1688 »Natrijum i kalijum silikati, tehnički. Određivanje suve supstance. Gravimetrijska metoda«
- br. 1689 »Natrijum i kalijum silikati, tehnički. Izračunavanje odnosa $\frac{\text{SiO}_2}{\text{Na}_2\text{O}}$ ili $\frac{\text{SiO}_2}{\text{K}_2\text{O}}$ «
- br. 2051 »Kalijumhlorid, tehnički. Određivanje sadržaja kalijuma. Gravimetrijska metoda«
- br. 2052 »Kalijumhlorid, tehnički. Određivanje sadržaja kalijuma. Titrimetrijska metoda.«
- br. 2053 »Kalijumhlorid, tehnički. Određivanje sadržaja vlage. Gravimetrijska metoda«

ISO/TC 48 — Laboratorijsko stakleno posuđe i aparati
Predlog međunarodnog standarda:
br. 648 »Laboratorijsko stakleno posuđe. Pipeta sa jednom oznakom«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 55 — Rezana građa i trupci za rezanje
Međunarodni standard:
br. 3347 »Drvo. Određivanje maksimalne otpornosti na cepanje paralelnim vlaknima«

ISO/TC 47 — Metrologija i karakteristike površina
Predlog međunarodnog standarda:
br. 2632/II »Uzorci za određivanje hrpačnosti. Deo II: Obrada elektro-erozijom, peskarenjem i poliranjem«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 61 — Plastične mase
Međunarodni standard:
br. 2897 »Plastične mase. Označavanje polistirena otpornog na udar«

- Predlozi međunarodnih standarda:
br. 291 »Plastične mase. Standardna atmosfera za klimatiziranje i ispitivanje«
- br. 800 »Plastične mase. Fenolni materijali za oblikovanje.
- br. 3341.2 »Staklene niti u namotaju. Određivanje prekidne sile i prekidnog izduženja na pojedinačnim nitima«
- br. 4612 »Plastične mase. PVC-prah za paste. Pripremanje paste«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 69 — Primena statičkih metoda

- Međunarodni standard:
br. 2854 »Statička obrada podataka. Problemi ocenjivanja i testiranja u vezi sa srednjim vrednostima i varijantama«
- Predlog međunarodnog standarda:
br. 3951 »Postupci za uzimanje uzoraka i karte za kontrolu procenta defektnih uzoraka pomoću varijabli«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 71 — Beton

- Predlozi međunarodnih standarda:
br. 4012 »Beton. Određivanje čvrstoće pri pritisku epruveta«
- br. 4013 »Beton. Određivanje čvrstoće pri savijanje epruveta«

ISO/TC 72 — Tekstilne mašine i pomoćni uređaji

- Međunarodni standard:
br. 92 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Definisane strana (leva i desna)«
- Predlog međunarodnog standarda:
br. 143 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Cevke za automatske razboje za kasete za punjenje. Mere kraja cevke«
- br. 227 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Pikeri za proste kutije za automatske razboje«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 79 — Laki metali i njihove legure

- Međunarodni standard:
br. 795 »Aluminijum i aluminijumove legure. Određivanje sadržaja bakra. Fotometrijska metoda pomoću oksaldihidrazida«

ISO/TC 85 — Nuklearna energija

- Predlog međunarodnog standarda:
br. 3999 »Aparati za gamaradiografiju. Specifikacije«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 93 — Skrob

Međunarodni standard:
br. 3593 »Skrob. Određivanje pepela«

ISO/TC 106 — Materijal i proizvodi za zubarstvo

Predlozi međunarodnih standarda:
br. 1942/II/DAD2 »Terminološki rečnik za zubarstvo.
Lista 2: Zubarski materijali.
Dopuna 2«
br. 1942/III/DAD3 »Terminološki rečnik za zubarstvo.
Lista 3: Zubarski instrumenti i oprema. Dopuna 3«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 107 — Metalne i druge neorganske prevlake

Međunarodni standard:
br. 3497 »Metalne prevlake. Merenje debljine prevlaka. Spektrofotometrijska metoda pomoću X-zraka«

ISO/TC 118 — Kompresori, pneumatski alati i mašine

Predlog međunarodnog standarda:
br. 5390 »Kompresori. Opšta klasifikacija i glavni tipovi«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

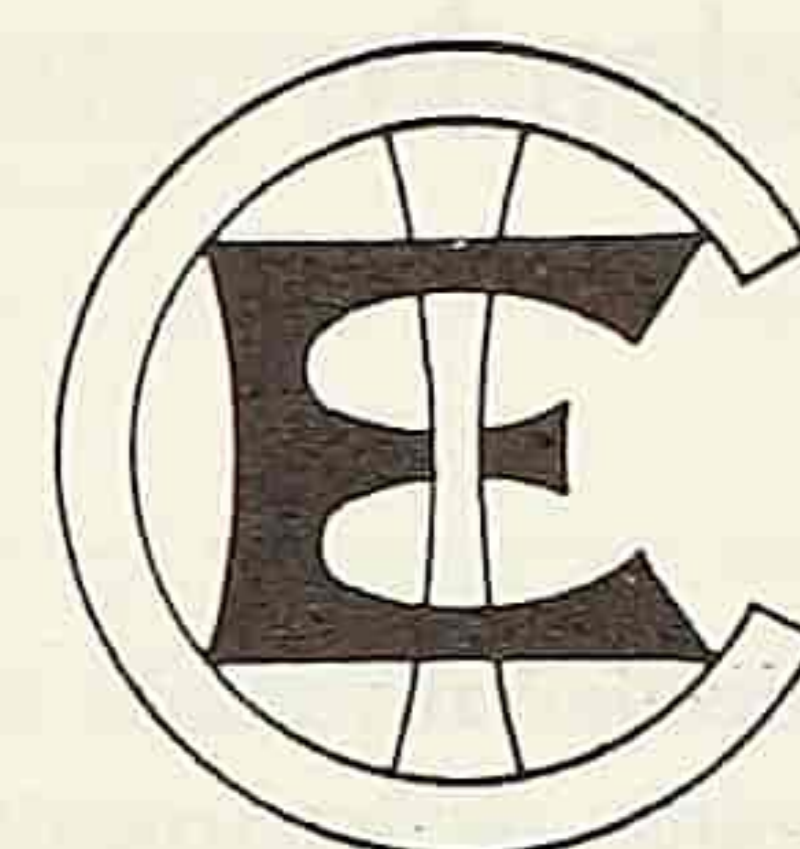
ISO/TC 127 — Mašine za zemljane radove

Predlog međunarodnog standarda:
br. 4557 »Hidraulične lopate. Komande«
(Rok za primedbe je 1976-06-01)

ISO/TC 138 — Cevi i fitinzi od plastičnih masa za transport fluida

Međunarodni standardi:
br. 161/I »Cevi od termoplastičnih masa za transport fluida. Spoljni prečnici i nazivni pritisci.
Deo I: Metrička serija«
br. 264 »Fitinzi od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC) sa ravnim naglavkom za cevi pod pritiskom. Dimenzije dužina naleganja. Metrička serija«
br. 2056 »Fitinzi za cevi od polivinilhlorida (PVC). Određivanje temperature omekšavanja po Vikatu«
br. 2507 »Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC). Određivanje temperature omekšavanja po Vikatu«
br. 3480 »Cevi od propilena (PP). Maksimalna dozvoljena uzdužna promena«
br. 3514 »Cevi i fitinzi od hloriranog polivinilhlorida (PVC-C). Specifikacije i određivanje gustoće«

dokumentacija IEC

- IEC/TC 3 — Grafički simboli**
IEC standard, publikacija 113-5, prvo izdanje, 1975. godina: Sheme, dijagrami i tabele. V deo: Izrada shema i tabela za spoljašnje spojeve. Cena 21,50 šv.fr.
- IEC/TC 16 — Označavanje krajeva namotaja i druge oznake za raspoznavanje, IEC publikacija 73, drugo izdanje, 1975. godina: Boje indikatora svetlosne signalizacije i tipkala. Cena: 26 šv.fr.**
- IEC/TC 17 — Prekidači i kontroleri**
Izmena IEC publikacije 56-2, prvo izdanje, 1975. godine: Visokonaponski prekidači naizmenične struje. Četvrti deo: Ispitivanje tipa i pojedinačna ispitivanja. Cena: 30 šv.fr.
- IEC/TC 23 — Instalacioni pribor**
IEC publikacija 83, drugo izdanje, 1975. godina. Priključni pribor za upotrebu u domaćinstvu i za slične opšte svrhe. Cena: 52 šv.fr.
- IEC/TC 29 — Elektroakustika**
IEC standard, publikacija 263: »Skale i razmere za crtanje frekvencijskih karakteristika i polarnih dijagrama«. Drugo izdanje, 1975. godina. Cena: 17 šv.fr.
IEC standard, publikacija 118-1: »Metoda merenja karakteristika aparata za korekciju sluha sa indukcijom kao ulaznim pretvaračem«. Prvo izdanje, 1975. godina. Cena: 16 šv.fr.
- IEC/TC 39 — Elektronske cevi**
IEC standard, publikacija 235-9: »Merenja električnih karakteristika mikrotalasnih cevi, deo 9: Pojačavačke cevi sa ukrštenim poljima«. Prvo izdanje, 1975. godina. Cena: 28 šv.fr.
- IEC/TC 39 — Elektronske cevi**
IEC standard, publikacija 151-14: »Merenja električnih karakteristika elektronskih cevi, deo 14: Metode merenja katodnih cevi za radare i osciloscope«. Drugo izdanje, 1975. godina. Cena: 40 šv.fr.
- IEC/TC 45 — Nuklearna instrumentacija**
IEC standard, publikacija 498, 1975. godina, prvo izdanje. »Visokonaponski koaksijalni konektori za korišćenje u nuklearnoj instrumentaciji«. Cena: 21,50 šv.fr.
- IEC/TSC 46D — Konektori za RF kablove**
IEC standard, publikacija 169-4, 1975. godina, drugo izdanje: »Konektori za radio-frekvencije« — IV deo koaksijalni konektori za radio-frekvencije sa unutrašnjim prečnikom spoljnog provodnika 16 mm sa zavojnim zatvaranjem. Karakteristična impedansa 50Ω (tip 7—16). Cena: 40 šv.fr.
- IEC/TSC 48B — Konektori**
IEC standard, publikacija 130—15, 1975. godina, prvo izdanje: »Konektori za frekvencije do 3 MHz, deo XV. Ultra-minijturni konektori za montažu na štampanim kolima sa razmakom između kontakta od 1,27 mm«. Cena: 27,50 šv.fr.
- IEC/TC 50 — Klimatska i mehanička ispitivanja**
IEC standard, publikacija 68—2—9, 1975. godina, prvo izdanje: »Osnovna ispitivanja klimatske i mehaničke izdržljivosti. II deo: Ispitivanje. Uputstvo za ispitivanje sunčanog zračenja«. Cena: 41,50 šv.fr.
- IEC/TC 51 — Magnetski sastavni delovi i feriti**
IEC standard, izmena br. 1, IEC publikacija 133 B (1971), druga dopuna publikacije 133 (1967): »Mere za lončasta jezgra od feromagnetnih oksida i njihovih sastavnih delova«. Decembar 1975. godine. Cena: 6 šv.fr.
- IEC/TC 61 — Bezbednost električnih naprava za domaćinstva**
IEC standard, publikacija 335 — 23, prvo izdanje, 1975. godina. Bezbednost električnih aparata za domaćinstvo i slične svrhe. Posebni zahtevi za aparate za negovanje kože i kose. Cena: 23 šv.fr.
- IEC/TSC 62B — Elektromedicinski aparati**
IEC standard, publikacija 406 (1975). Drugo izdanje. »Radiografske kasete«. Cena: 23 šv.fr.

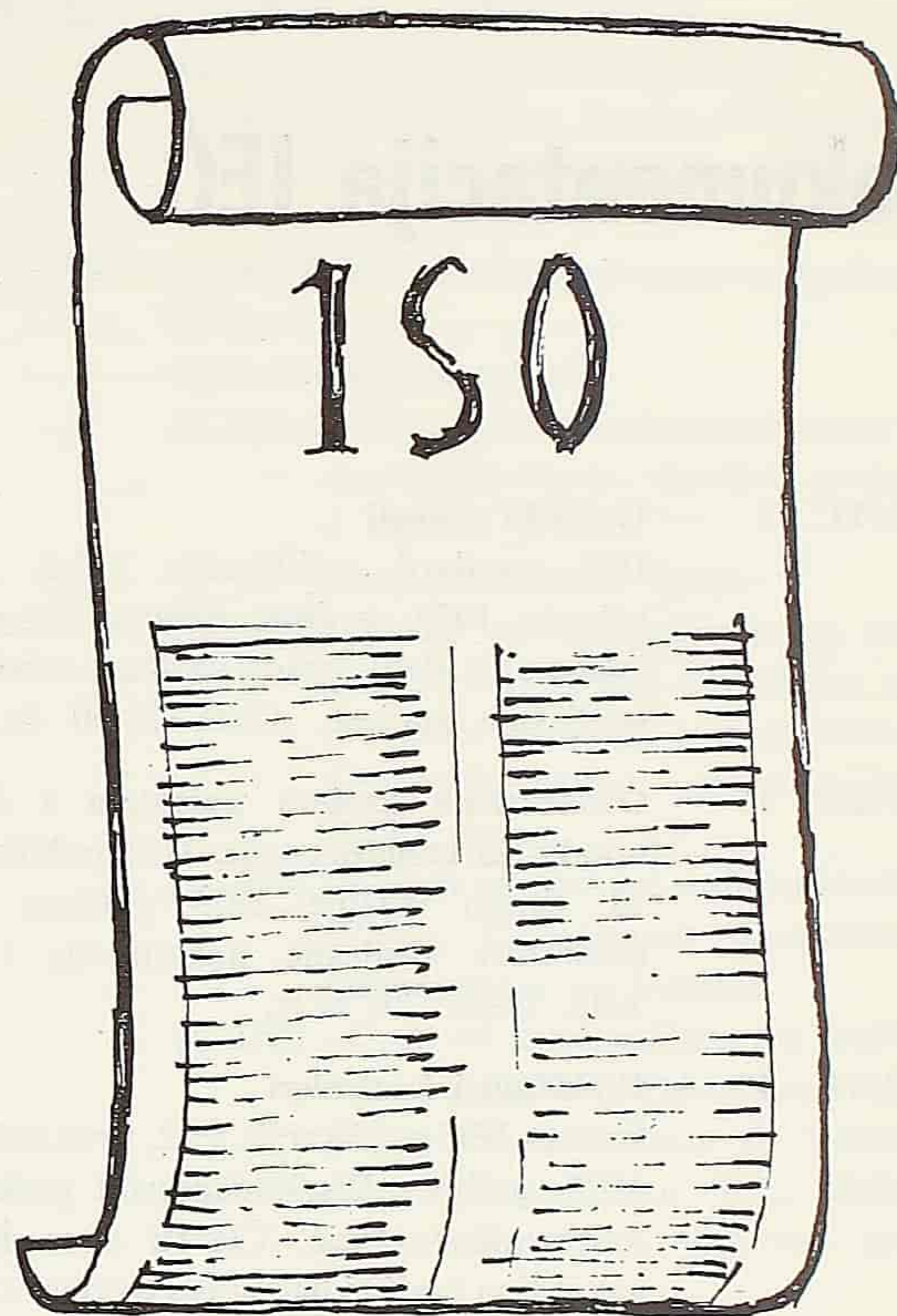
kalendar zasedanja

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa međunarodnih organizacija: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici objavljujemo nova sazvana i planirana zasedanja, prema informacijama iz Biltena ISO i Biltena IEC koja u prethodnim biltenima »Standardizacija« nisu objavljena. Planirana zasedanja označena su znakom*. Datumi i mesta ovih zasedanja biće naknadno definitivno određeni.

Zainteresovana preduzeća, organizacije i ustanove, koji žele da na svoj teret pošalju stručnjake na neko od ovih zasedanja, treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna br. 35, radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstava.

Za učešće na zasedanju ISO i IEC potrebno je pismeno ovlašćenje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, pošto je JZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

kalendar zasedanja ISO

ISO

1976

Mart/April

30—2	Budimpešta	ISO/TC 34/SC 10	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Stočna hrana
31—2	Budimpešta	ISO/TC 34/SC 12	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi

April

5—7	Stokholm	ISO/TC 163	Termičke izolacije
5—8	London	ISO/TC 94/SC 1	Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema Zaštitni šlemovi
5—9	Stokholm	*ISO/TC 22/SC 19	Drumska vozila. Točkovi
6—7	Dablin	ISO/TC 17/SC 1	Čelik. Metode hemijskih i spektrografskih ispitivanja
6—8	Oslo	ISO/TC 71/SC 2	Beton i armirani beton. Pravila za proračune betonskih konstrukcija
6—9	Riga	ISO/TC 156	Korozija metala
12—16	Saragoza	*ISO/TC 23/SC 3	Poljoprivredne mašine i traktori. Sigurnost i udobnost vozača
14—16	Geitsburg	ISO/TC 43/SC 1	Akustika. Buka
14—16	Vašington	ISO/TC 97/SC 15	Računske mašine i obrada informacija. Etiketiranje i struktura nizova obrazaca
16	Geitsburg	ISO/TC 43	Akustika
19—21	Engleska	*ISO/TC 5/SC 1	Metalne cevi i fitinzi. Gasne i druge čelične cevi
20—22	Pariz	ISO/TC 22/SC 8	Drumska vozila. Osvetljenje i signalizacija
21—23	Pariz	ISO/TC 71/SC 3	Beton i armirani beton. Mašine i uređaji za tkanje
22—23	Keln	*ISO/TC 2/SC 6	Vijci, navrtke i pribor. Precizna mehanika
26—28	Madrid	ISO/TC 2/SC 1	Vijci, navrtke i pribor. Mehaničke osobine elemenata za pričvršćivanje
26—30	Budimpešta	ISO/TC 10/SC 4	Crteži. Šematsko prikazivanje u oblasti kinematike
27—29	London	ISO/TC 44/SC 8	Varenje. Materijal za plinsko varenje
28—30	London	*ISO/TC 82/SC 2	Rudarstvo. Elementi transportera
29—30	Madrid	*ISO/TC 2/SC 4	Vijci, navrtke i pribor. Tolerancije za vijke, navrtke i podloške

29—30	Rim	*ISO/TC 22/SC 13 *ISO/TC 27/SC 2	Drumska vozila. Komande, pokazivači i kontrolna svetla Čvrsta mineralna goriva. Mrki ugalj i ligniti
	Pariz	*ISO/TC 31/SC 6	Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za mašine za zemljane radove
		*ISO/TC 52/SC 3	Hermetičke limenke za životne namirnice. Limenke za ribu
	Nemačka	*ISO/TC 97/SC 7	Računske mašine i obrada informacija. Definicije i analize problema
		*ISO/TC 153	Ventili za opštu upotrebu

Maj

3—4	Pariz	ISO/TC 22/SC 10	Drumska vozila. Postupci ispitivanja udarom
3—5	Pariz	ISO/TC 134/SC 3	Veštačka đubriva. Fizikalne osobine
3—5	London	*ISO/TC 145/SC 1	Grafički simboli
3—7	Dizeldorf	*ISO/TC 102/SC 1	Železne rude. Uzimanje uzoraka
4—5	Brisel	*ISO/TC 46/SC 2	Dokumentacija. Konverzija pisanih jezika
4—6	Pariz	ISO/TC 39/SC 2	Mašine alatke. Uslovi ispitivanja
4—6	Brisel	ISO/TC 46/SC 3	Dokumentacija. Terminologija u dokumentaciji
5—7	Pariz	*ISO/TC 22/SC 12	Drumska vozila. Usporači
6	Brisel	*ISO/TC 46/SC 4	Dokumentacija. Automatizacija u dokumentaciji
6—7	London	*ISO/TC 145	Grafički simboli
6,7,10	Vašington	ISO/TC 95/SC 15	Kancelarijske mašine. Numeričke i alfanumeričke kancelarijske mašine
7	Brisel	ISO/TC 46	Dokumentacija
7—8	Gdausk	ISO/TC 8/SC 10	Brodogradnja. Palubni mehanizmi
7—14	Pariz	ISO/TC 42	Fotografija
10	Dizeldorf	*ISO/TC 119/SC 2	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja praha (uključujući praškove za tvrde metale).
10—12	Vašington	ISO/TC 95/SC 16	Kancelarijske mašine. Označavanje simbolima kancelarijskih mašina
10—13	Dizeldorf	*ISO/TC 119/SC 4	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja tvrdih metala.
10—14	Budimpešta	ISO/TC 102/SC 2	Železne rude. Hemijske analize
11	Dizeldorf	*ISO/TC 119/SC 5	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Sinterovani metalni materijali (izuzev tvrdih metala)
12	Dizeldorf	*ISO/TC 119/SC 3	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metoda uzimanja uzoraka i ispitivanja proizvoda od sinterovanog metala (izuzev od tvrdih metala)
12—13	Torino	*ISO/TC 22/SC 7	Drumska vozila. Uređaj za ubrizgavanje i prečistači goriva
12—13	Pariz	*ISO/TC 153/SC 4	Ventili za opštu upotrebu. Automatski zadržavač pare
13—14	Tokio	*ISO/TC 22/SC 22	Drumska vozila. Motocikli
14	Dizeldorf	ISO/TC 119	Materijali i proizvodi metalurgije praha
17—19	Ženeva	*ISO/TC 97/SC 10	Računske mašine i obrada informacija. Magnetski diskovi
17—21	Budimpešta	*ISO/TC 34/SC 4	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Žitarice i mahunjače
17—24	Pariz	ISO/TC 36	Kinematografija
18—19	Tokio	*ISO/TC 22/SC 23	Drumska vozila. Ciklomotori
20—21	Pariz	*ISO/TC 26/SC 1	Bakar i bakarne legure. Hemijske analize
24—26	Štrasburg	*ISO/TC 159	Ergonomija
28	London	*ISO/TC 113	Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima
		*ISO/TC 10/SC 8	Crteži. Crteži u građevinarstvu
		*ISO/TC 67	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa
		*ISO/TC 67/SC 8	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa.
			Garnitura za rotaciono bušenje
		*ISO/TC 68/SC 1	Standardizacija u oblasti bankarstva. Izmena bankarskih podataka
	Pariz	*ISO/TC 83/SC 1	Gimnastičke sprave i sportska oprema. Gimnastičke sprave
	Pariz	*ISO/TC 89	Ploče vlaknatice
	Berlin	*ISO/TC 94/SC 6	Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema. Zaštita očiju
	Vašington	*ISO/TC 138	Cevi i fitinzi od plastičnih masa za transport fluida
	London	*ISO/TC 149/SC 1	Bicikli, tricikli i motorcikli. Metode ispitivanja i referentni kriterijumi za bicikle i njihove sklopove

London	*ISO/TC 149/SC 2	Bicikli, tricikli i motorcikli. Standardizacija mera elemenata ispitivanja i kriterijumi o elementima i podsklopovima
Ženeva	*ISO/TC 155/SC 2 *ISO/STACO	Nikal i niklove legure. Liveni i gnječeni nikal i niklove legure Stalni komitet za proučavanje principa standardizacije

Maj/Juni

31—4	Tokio	ISO/TC 17/SC 12	Čelik. Vruće valjani i hladno obrađeni čelični limovi, trake i koturovi i čelični limovi kontinualno pocinkovani vrućim postupkom
31—5	Ankara	*ISO/TC 52/SC 1	Hermetičke limenke za životne namirnice. Limenke za opštu upotrebu
	SAD Pariz	*ISO/TC 20/SC 1 *ISO/TC 147/SC 4	Aeronautika i kosmonautika. Električne instalacije za letilice Čistoća vode. Mikrobiološke metode

Juni

2—4	Pariz	*ISO/TC 28/SC 4	Nafta i proizvodi nafte. Klasifikacije i specifikacije
3—4	Italija	*ISO/TC 8/SC 15	Brodogradnja. Primena računskih mašina u brodogradnji
7—11	Tokio	*ISO/TC 17/SC 3	Čelik. Konstrukcioni čelici
8—9	SAD	*ISO/TC 22/SC 5	Drumska vozila. Ispitivanje motora
8—10	Pariz	*ISO/TC 28	Nafta i proizvodi nafte
9—11	Berlin	*ISO/TC 44/SC 6	Varenje. Oprema za elektrotopno zavarivanje
14—15	Beč	*ISO/TC 131/SC 3	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Cilindri
15—16	Holandija	*ISO/TC 8/SC 1	Brodogradnja. Korito, armatura za korito i uređaj na palubi
15—16	Turin	*ISO/TC 22/SC 3	Drumska vozila. Električne veze
15—18	Atina	ISO/TC 77	Azbestnocementni proizvodi
16—18	Beč	*ISO/TC 131/SC 8	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Ispitivanje delova
21—25	Pariz	*ISO/TC 97/SC 1	Računske mašine i obrada informacija. Terminološki rečnik
22—23	Beč	*ISO/TC 131/SC 6	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Fluidi i kontrola zagađenja
24—25	Pariz	*ISO/TC 43/SC 2	Akustika. Akustika u zgradarstvu
25—27	Ženeva	*EXCO	Izvršni komitet
	Stokholm	*ISO/TC 1	Navoji
	Stokholm	*ISO/TC 6/SC 2	Papir karton i celulozna pulpa. Metode ispitivanja i uslovi za kvalitet papira i kartona
	Španija	*ISO/TC 20/SC 2	Aeronautika i kosmonautika Zakovice za avijaciju
		*ISO/TC 20/SC 4	Aeronautika i kosmonautika. Vijčana roba za letilice
		*ISO/TC 23/SC 1	Poljoprivredne mašine i traktori. Terminologija
	Pariz	*ISO/TC 23/SC 6	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za zaštitu letine
	Pariz	*ISO/TC 23/SC 10	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za transport i manipulaciju
	Pariz	*ISO/TC 28/SC 1	Nafta i proizvodi nafte. Terminologija
		*ISO/TC 30/SC 4	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Metode registrovanja obeleživača
	Keln	*ISO/TC 83/SC 2	Gimnastičke sprave i sportska oprema. Kamping
	Italija	*ISO/TC 107/SC 2	Metalne i druge neorganske prevlake. Principi kontrole i koordinacije metoda ispitivanja
	Italija	*ISO/TC 107/SC 7	Metalne i druge neorganske prevlake. Ispitivanje korozije metalnih prevlaka
	Brisel	*ISO/TC 117/SC 3	Industrijski ventilatori. Ispitivanje ventilatora na mestu primene
	Nemačka	*ISO/TC 118/SC 1	Kompresori, pneumatski alati i mašine. Turbokompresori
		*ISO/TC 137	Sistemi veličina, označavanja i obeležavanja obuće
		*ISO/TC 150/SC 1	Implanti za hirurgiju. Ortopedska hirurgija
		*ISO/TC 5/SC 2	Metalne cevi i fitinzi. Cevi od livenog gvožđa, fitinzi i spojke
		*ISO/TC 17/SC 7	Čelik. Metode ispitivanja izuzev mehaničkih ispitivanja
		*ISO/TC 23/SC 13	Poljoprivredne mašine i traktori. Mehanizacija na motorni pogon za vrtove i travnjake
		*ISO/TC 29/SC 2	Sitan alat. Burgije
		*ISO/TC 29/SC 3	Sitan alat. Razvrtači
	Nemačka	*ISO/TC 31/SC 5	Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za poljoprivredne mašine
	Pariz	*ISO/TC 31/SC 8	Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za vazduhoplove

	London	*ISO/TC 33/SC 2	Vatrostalni materijal. Metode fizičkog ispitivanja
	London	*ISO/TC 33/SC 3	Vatrostalni materijal. Dimenzije
	Hag	*ISO/TC 35/SC 1	Boje i lakovi. Terminologija
		*ISO/TC 41/SC 1	Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje). Klinasti remeni i remenice za njih
	Milano	*ISO/TC 47/SC 6	Hemija. Fosforna kiselina. Kondenzovani fosfati
		*ISO/TC 68/SC 2	Standardizacija u oblasti bankarstva. Bankarske operacije
	Vašington	*ISO/TC 95/SC 14	Kancelarijske mašine. Tastatura
	SAD	*ISO/TC 104	Kontejneri za transport robe
		*ISO/TC 107/SC 6	Metalne i druge neorganske prevlake. Staklasti i porculanski emajli
	Keln	*ISO/TC 123/SC 3	Klizna ležišta. Dimenzije i tolerancije
	Brisel	*ISO/TC 147/SC 3	Čistoća vode. Radiološke metode
<hr/>			
Juli			
	Otava	*ISO/TC 154	Dokumenti, osnovni podaci u administraciji, trgovini i industriji
<hr/>			
Avgust			
24—25	Filadelfija	*ISO/TC 83/SC 4	Gimnastičke sprave i sportska oprema. Skije
26—27	Filadelfija	*ISO/TC 83/SC 3	Gimnastičke sprave i sportska oprema. Vezovi za skije
<hr/>			
Septembar			
8—10	Ženeva	*ISO/TC 34/SC 7	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Mirođije i začini
9—10	Ženeva	*ISO/TC 34/SC 8	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Čaj
9—10	London	*	ISO Potrošački forum
13	Ženeva	*ISO/TC 34	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi
13	Ženeva	ISCA	Međunarodna organizacija za pitanja potrošača
13—14	Oslo	*ISO/TC 8/SC 13	Brodogradnja. Koordinacija dimenzija za brodski smeštaj
13—17	London	*ISO/TC 17	Čelik
13—17	Nemačka	*ISO/TC 97/SC 11	Računske mašine i obrada informacija. Magnetne trake za računare
14—15	Ženeva	*TD 2	Poljoprivreda
15—17	Oslo	*ISO/TC 8/SC 8	Brodogradnja. Brodska okna
16—17	Ženeva	*INFCO	Stalni komitet za proučavanje naučne i tehničke informacije iz oblasti standardizacije
18—26	Otava	*ISO/TC 61	Plastične mase
20—21	Oslo	*ISO/TC 25/SC 3	Liveno gvožđe. Sivo liveno gvožđe
20—24	Ženeva	*ISO/ISO/GA	Generalna skupština
20—24	Berlin	*ISO/TC 26	Bakar i bakarne legure
	London	*ISO/TC 108	Mehanički udari i vibracije
	London	*ISO/TC 108/SC 1	Mehanički udari i vibracije. Uravnotežavanje mašine za uravnotežavanje
20—24	Filadelfija	*ISO/TC 121	Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu
„	„	*ISO/TC 121/SC 1	Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Spojnice za aparate za anesteziju
„	„	*ISO/TC 121/SC 2	Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Endotrahealne tube i drugi pribori
„	„	*ISO/TC 121/SC 3	Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Aparati za udisanje
„	„	*ISO/TC 121/SC 4	Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Terminologija
„	„	*ISO/TC 121/SC 6	Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Sistemi cevi za udisanje gasova
21—22	Ženeva	*Council	Savet
21—22	Frankfurt	*ISO/TC 22/SC 20	Drumska vozila. Označavanje vozila
21—22	Ženeva	*DEVCO	Komitet za razvoj
21—22	Ženeva	*REMCO	Referentni materijali

23—25	Frankfurt Ženeva Bugarska London London Birmingem SAD	*ISO/TC 22/SC 6 *CERTICO ISO/TC 2 ISO/TC 20 *ISO/TC 20/SC 3 *ISO/TC 20/SC 6 *ISO/TC 39 *ISO/TC 97/SC 2 *ISO/TC 97/SC 12 *ISO/TC 108/SC 2 *ISO/TC 108/SC 4 *ISO/TC 132 *ISO/TC 153/SC 1	Drumska vozila. Težine i dimenzije Komitet za certifikate Vijci, navrtke i pribor Aeronautika i kosmonautika Aeronautika i kosmonautika. Simboli za mehaniku leta Aeronautika i kosmonautika. Standardna atmosfera Mašine alatke Računske mašine i obrada informacija. Skupovi znakova i kodiranje Računske mašine i obrada informacija. Magnetne trake za registrovanje merenja Mehanički udari i vibracije. Merenje i određivanje mehaničkih udara i vibracija koji se odnose na mašine, drumska vozila i konstrukcije Mehanički udari i vibracije. Izlaganje čoveka mehaničkim vibracijama i udarima Ferolegure Ventili za opštu upotrebu. Konstruisanje, označavanje i ispitivanje
-------	---	--	--

Septembar/Oktobar

30—9	Barcelona	*ISO/TC 45 *ISO/TC 164 *ISO/TC 21/SC 2	Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera Mehaničko ispitivanje metala Vatrogasna oprema. Pokretni aparati za gašenje požara
------	-----------	--	--

Oktobar

6—8	Detroit	*ISO/TC 22/SC 9	Drumska vozila. Dinamika vožnje i ponašanje na putu
6—8	London	*ISO/TC 27	Čvrsta mineralna goriva
18—19	London	*ISO/TC 95/SC 6	Kancelarijske mašine. Mašine za obradu pošte i druge specijalne mašine
19—22	Filadelfija	*ISO/TC 91	Površinski aktivna sredstva
26—28	Finska Engleska	*ISO/TC 23/SC 15 *ISO/TC 30/SC 7	Poljoprivredne mašine i traktori. Traktori i šumska mehanizacija Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Merenje protoka
	Pariz	*ISO/TC 31/SC 3	Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za automobile, motorcikle i skutere
	Pariz	*ISO/TC 31/SC 4	Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za kamione i autobuse
	Birmingem	*ISO/TC 39/SC 2	Mašine alatke. Uslovi ispitivanja
	Vašington	*ISO/TC 95/SC 17	Kancelarijske mašine. »Kreditne karte« i identifikacija karata
	Pariz	*ISO/TC 106	Materijal i proizvodi za zubarstvo
	Miami	*ISO/TC 111	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor
	Miami	*ISO/TC 11/SC 1	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Lanci
	Miami	*ISO/TC 111/SC 2	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Kuke
	Miami	*ISO/TC 111/SC 3	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Pribor
	Miami	*ISO/TC 111/SC 4	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Materijal
	Berlin	*ISO/TC 114	Časovničarstvo
	Berlin	*ISO/TC 114/SC 3	Časovničarstvo. Časovnici otporni na vodu
	SAD	*ISO/TC 150	Implanti za hirurgiju

Novembar

9—10	Frankfurt	*ISO/TC 22/SC 2	Drumska vozila. Kočni sistem, oprema i mehaničke veze
16—17	Pariz	*ISO/TC 31/SC 9	Gume, naplaci i ventili. Ventili i zračnice
24—25	Engleska Prag	*ISO/TC 22/SC 7 *ISO/TC 20/SC 8	Drumska vozila. Uređaj za ubrizgavanje i prečistači goriva Aeronautika i kosmonautika. Terminologija aeronautike i kosmonautike
	Danska	*ISO/TC 147	Čistoća vode
	Danska	*ISO/TC 147/SC 1	Čistoća vode. Terminologija
	Danska	*ISO/TC 147/SC 2	Čistoća vode. Fizičke, hemijske, biohemijske metode
		*ISO/TC 155/SC 3	Nikal i niklove legure. Metode analize za rafinirani nikal

Decembar

		*ISO/TC 131/SC 4	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Otvori, fitinzi, cevi, savitljive cevi
1—8	SAD	*ISO/TC 131/SC 7	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Elementi za zaptivanje
		*ISO/TC 131/SC 9	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Instalacije i sistemi
		*ISO/TC 20/SC 4	Aeronautika i kosmonautika. Vijčana roba za letilice

IV Kvartal

	SSSR	*ISO/TC 4	Kotrljajni ležaji
		*ISO/TC 4/SC 5	Kotrljajni ležaji. Igličasti ležaji
		*ISO/TC 18/SC 1	Cink i cinkove legure. Metode analize
		*ISO/TC 20/SC 5	Aeronautika i kosmonautika. Klimatski i radni uslovi za avionsku opremu
	Japan	*ISO/TC 21/SC 3	Vatrogasna oprema. Otkrivanje požara i alarmni sistemi
	Japan	*ISO/TC 28/SC 2	Nafta i proizvodi nafte. Dinamička merenja proizvoda nafte
	Japan	*ISO/TC 28/SC 5	Nafta i proizvodi nafte. Merenje prirodnih tečnih gasova
	Berlin	*ISO/TC 34/SC 5	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Mleko i mlečni proizvodi
	Berlin	*ISO/TC 72/SC 1	Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Mašine, uređaji za pripremu vlakana za pređenje, pređenje i istežanje
	Berlin	*ISO/TC 72/SC 2	Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Mašine i uređaji za namotavanje i pripremu materijala za tkanje
	Japan	*ISO/TC 79	Laki metali i njihove legure
		*ISO/TC 79/SC 2	Laki metali i njihove legure. Anodni aluminijum
		*ISO/TC 81	Jedinstveni nazivi za pesticide
	Italija	*ISO/TC 97/SC 8	Računske mašine i obrada informacija. Numeričko upravljanje mašinama
		*ISO/TC 118/SC 3	Kompresori, pneumatski alati i mašine. Pneumatski alati i mašine
		*ISO/TC 119/SC 1	Materijali i proizvodi metalurgije praha
			Terminologija
		*ISO/TC 119/SC 2	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja praha (uključujući i praškove za tvrde metale)
		*ISO/TC 119/SC 3	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje proizvoda od sinterovanog metala (izuzev od tvrdih metala)
		*ISO/TC 119/SC 4	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja tvrdih metala
		*ISO/TC 119/SC 5	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Sinterovani metalni materijali (izuzev tvrdih metala)
		*ISO/TC 125	Prostorije i uslovi za ispitivanje
		*ISO/TC 129/SC 1	Aluminijumske rude. Uzimanje uzoraka
	Nju Delhi	*ISO/TC 149	Bicikli, tricikli i motorcikli
		*ISO/TC 149/SC 1	Bicikli, tricikli i motorcikli. Metode ispitivanja i referentni kriterijumi za bicikle i njihove sklopove
	Nju Delhi	*ISO/TC 119/SC 2	Bicikli, tricikli i motorcikli. Standardizacija mera elemenata, ispitivanja i kriterijumi o elementima i podsklopovima
		*ISO/TC 157	Sredstva za kontrolu rađanja

informacije ISO

U ovoj rubrici objavljuju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

poruka generalnog sekretara ISO, g. Ole Sturena na početku 1976. godine

Narodi sveta počinju najzad shvatati da jedino prava međunarodna saradnja može rešiti zaista veliki broj problema sa kojima se suočavamo. Porast aktivnosti ISO-a u toku proteklih godina u direktnoj je vezi sa sve većom uzajamnom ekonomskom zavisnošću međukontinentalnih razmera, ma kolike bile društvene i političke razlike u svakoj zemlji.

Mera do koje se predstavnici različitih naroda trude da u okviru ISO-a nađu rešenja čitavom nizu tehničkih problema, jasno pokazuje da se uviđa da je zajednički prilaz problemima u savremenom svetu jedini razuman prilaz.

Pre manje od jedne decenije ISO je bio smatran forumom na kome se nastojalo da se dođe do približavanja među različitim nacionalnim standardima. Danas je pak, od samog početka, glavni napor usmeren na izradu međunarodnih standarda koji, kao takvi, otklanjaju probleme u novim oblastima tehnike. Sa skoro 100 000 saradnika koji direktno učestvuju u njegovoj stručnoj delatnosti, ISO ima kadrove sa odgovarajućim kvalifikacijama i iskustvom za široki niz oblasti. Ali to nije dovoljno. Da bi bilo sigurno da međunarodni standardi ISO odgovaraju stvarnim potrebama i da dovoljno vode računa o svim zakonitim gledištima, ustanovljena je mreža saradnje sa više od 300 međunarodnih organizacija.

Prirodno je da su ova specijalizovana tela zainteresovana za rad tehničkih komiteta ISO koji rade u njihovoj sferi interesa. Tako se Međunarodno udruženje za kafu isključivo interesuje za delatnost ISO/TC34/SC 8/ »Stimulativna sredstva«, dok, na primer, Savet za carinsku saradnju saraduje se 94 komiteta ISO, Ekonomska komisija Ujedinjenih nacija za evropsku saradnju sa 92 komiteta, Međunarodna organizacija Unije potrošača sa 55 komiteta, Svetska zdravstvena organizacija sa 51 komitetom itd. ISO održava veze sa oko 400 specijalizovanih institucija Ujedinjenih nacija.

Sledeći primer uzajamne zavisnosti, ovog puta između međunarodnih organizacija, dozvoljava da se tvrdi da se ISO koristi ne samo dodatnim iskustvom ovih međunarodnih organizacija, već isto tako, da im se programi ne preklapaju. Šta više, ova tela se trude da budu među prvima koji primenjuju standarde ISO i sve se više direktno obraćaju ISO-u za svoje zajedničke probleme iz oblasti standardizacije. Uvek, kada je to moguće, ISO daje prednost zahtevima koji dolaze od međunarodne zajednice.

U toku nekoliko proteklih godina ISO je učvrstio svoj položaj međunarodne ustanove specijalizovane za standardi-

zaciju. Primera radi, 1975. godine ISO je dobio savetodavni status I reda pri ECOSOC-u, a UNCTAD je savetodavni status ISO-a podigao iz kategorije »poseban« u kategoriju »opšti« (koja je najvažnija).

ISO se zaista nalazi na čelu međunarodnih nedržavnih organizacija, o čemu svedoče česte izjave priznanja od strane Organizacije ujedinjenih nacija i njenih specijalizovanih institucija.

Činjenica da je još devet zemalja pristupilo ISO-u tokom dve protekle godine, predstavlja još jedan dokaz sve većeg priznanja važnosti međunarodne standardizacije za razmenu dobara i međunarodnu trgovinu. Takođe je vredno podsetiti na činjenicu da završni dokument Konferencije o bezbednosti i saradnji u Evropi — koji je skoro potpisan u Helsinkiju — sadrži poglavlje koje je isključivo posvećeno unapređenju međunarodne saradnje na polju standardizacije. To je prvi put da jedan, po svojoj suštini politički dokument, izričito tretira ovu temu.

Povodom Svetskog dana standardizacije 1975. godine, Predsednik ISO-a, g. Ake T. VRETHEM, je u svojoj poruci podvukao ulogu međunarodne standardizacije u novom ekonomskom poretku koji upravlja odnosima između razvijenih zemalja i zemalja u razvoju.

Gospodin Vrethem je dao sledeću izjavu: »Verujem da ISO s pravom može pretendovati na vodeće mesto među međunarodnim organizacijama u regulisanju svoje politike u skladu sa svojom ulogom širom sveta.

Šta to znači u praksi? Kao prvo Savet ISO-a je preporučio da se njegov broj članova poveća od 14 na 18, sa specijalnom namerom da na taj način podstakne zemlje članice Trećeg sveta da aktivnije učestvuju u izradi jedne politike koja treba da bude prilagođena smernicama koje su utvrdile trogodišnje Generalne skupštine.

Istina je da su industrijalizovane zemlje ipak glavni graditelji međunarodnih standarda ISO i njihovo veće iskustvo iz odgovarajućih stručnih nadležnosti omogućice im da sačuvaju za dugi niz godina ovaj vodeći položaj.

Uporedo sa tim ne treba zaboraviti da je ovo angažovanje industrijalizovanih zemalja u aktivnosti ISO-a najbolja garancija da međunarodni standardi ISO postanu uspešni prenosioци tehnike u zemlje u razvoju.

Međutim, malo po malo, zemlje u razvoju imaju sve značajniju ulogu u stručnom radu tehničkih komiteta: nedavni sastanak u Kuala Lumpuru tehničkog komiteta ISO za gumu i proizvode od gume, prvi sastanak te vrste koji je

ikađa održan u Maleziji, ohrabrujući je znak u ovom našem vremenu.

U 1975. godini ISO je ponovo oborio rekord u godišnjem donošenju međunarodnih standarda. Publikovano je 625 novih i revidiranih standarda, što predstavlja više od 5000 stranica tehničkih podataka.

jedinstven sistem metričkog navoja ISO

Američki i evropski stručnjaci koji rade u Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju ISO pronašli su najzad osnovu za sporazum o okončanju diskusija u vezi sa neslaganjima oko metričkog navoja i mera za elemente za spajanje (vijci i navrtke), koje su pretile da stvore veoma ozbiljne probleme na polju standardizacije ove materije. Ovim sporazumom je izbegnuta ekonomska borba koja je mogla dovesti do visokih troškova.

U duhu sporazuma, obe strane u diskusiji učinile su izvesne ustupke, čime su otklonjene smetnje za usvajanje jedinstvenog svetskog sistema za elemente za spajanje sa metričkim navojem.

Većina zemalja, sem Severne Amerike, usvojila je pre nekoliko godina metrički navoj za elemente za spajanje. Pod sve većim pritiskom da se i u SAD usvoje metričke jedinice, neka veća preduzeća u ovoj zemlji (General Motors Corporation, Ford Motor Co.) predložila su specijalni sistem za elemente za spajanje »Optimum Metric Fastener System« (OFMS), za koji tvrde da je pogodniji od sistema ISO, i da ga kao takvog treba usvojiti. Zemlje, pak, koje već koriste sistem ISO tvrde da su prednosti koje sistem OFMS pruža, neznatne i da ne mogu opravdati troškove u koje bi bile uvučene prelaskom na njega. Jedan nemački komercijalni stručnjak je procenio da bi samo njegovu zemlju ovaj prelazak stajao 180 miliona maraka u toku 10 godina. Diskusija u ovom smislu traje više od četiri godine.

Predsednici dvaju tehničkih komiteta ISO, specijalno zaduženi za ovaj problem, (M.A. Roslund, Švedska, za komitet ISO/TC-1-Navoj, i M.G.H. Junker, SR Nemačka, za komitet ISO/TC 2 — Elementi za spajanje) objavili su zajedničku deklaraciju sledeće sadržine:

- »Za metričke navoje standardizovaće se dva osnovna profila: jedan koji odgovara zahtevima za specijalnu primenu, kao što je aeronautika (profil J), i drugi koji odgovara industrijskim i komercijalnim zahtevima, koje će pokrivati standard ISO 68.
- Prilikom revizije standarda ISO 68, na osnovnom profilu neće se vršiti nikakva modifikacija. Osnovna visina navoja ostaje 0,54127 P.
- Revizijom standarda ISO 965 predviđa se najmanji poluprečnik zaobljenja u dnu, za vijke klase čvrstoće 8.8 i veće. On će iznositi najmanje 0,125 P.
- Najveća vrednost malog prečnika navoja treba da bude tolika koliko je potrebno da ne dođe do preklapanja sa navojem navrtke tolerancije 6 H. Da bi se obezbedilo

Nije reč o tome da ISO treba da se sada odmara na svojim lovorikama: ostaje još mnogo toga da se uradi. U svakom slučaju, sa svim članovima iz celog sveta koji su ujedinjeni u izvršenju zajedničkog cilja, uvereni smo da će ISO biti u stanju da ponovo pruži izazov.

od takvog preklapanja, mali prečnik kontrolnog prstena »IDE« treba da bude jednak osnovnom malom prečniku D_1 za sve položaje tolerancije spoljašnjeg navoja.

- Izbor mera navoja mora se izvršiti sa najvećom pažnjom, kako bi se obezbedila zamenljivost proizvoda.
- U standard ISO 261 unese se dodatna kombinacija prečnik — korak M 6,3 × 1 između veličina M 5 i M 8, kao treća veličina. Standardi ISO koji se odnose na elemente za spajanje moraju sadržavati i niz koji odgovara standardu ISO 262, u ovom slučaju veličinu M 6. U nizu prečnika M 3 do M 5 ne predviđa se revizija kombinacija prečnik — korak.
- Tolerancija spoljašnjeg navoja biće u principu 6 g za proizvode trgovačkog kvaliteta, izuzimajući eventualno proizvode veće čvrstoće kao što su vijci sa cilindričnom glavom sa šestostranom rupom, klase čvrstoće 12.9, za koje se uzima tolerancija 5g 6g.
- Označavanje navoja i obeležavanje klase čvrstoće vršice se prema postojećim standardima ISO.
- U okviru komiteta ISO/TC 1 učiniće se zajednički napor za izradu koncepta prijemnog kontrolnika »NE IDE«.
- Mehaničke osobine i klase čvrstoće zasnivaće se na preporuci ISO/R 898, čiji je revidirani tekst sa manjim ispravkama i dodatkom klase čvrstoće 9.8, razaslan članovima ISO na glasanje.

Oni su izrazili nađu da će ovaj sporazum biti prihvaćen na plenarnom zasedanju ovih komiteta krajem ove godine. Zasedanje komiteta ISO/TC 1 održaće se juna meseca u Štokholmu a komiteta ISO/TC 2 u septembru u Bugarskoj. Iako je materija koju sporazum obuhvata, složena, iz ovog sporazuma će se kao rezultat dobiti sledeće:

- Modifikovana verzija sistema OFMS zadržaće se kao osnova za predlog revizije međunarodnog standarda ISO 965—1973. Ovaj sporazum koji dozvoljava neznatnu modifikaciju metričkog navoja ISO, garantujući zamenljivost, pružiće američkoj industriji mogućnost da se prilagodi standardima ISO koji se odnose na elemente za spajanje, a zemljama koje već koriste standard ISO 965—1973, da bez potresa i velikih troškova izvrše izmene vezane za reviziju ovog standarda.
- Usvojiće se dva osnovna profila za navoj: jedan odgovara posebnim zahtevima aeronautičke industrije (profil J), i drugi za proizvode koji se koriste u industriji i širokoj potrošnji (predviđen u standardu ISO 68).

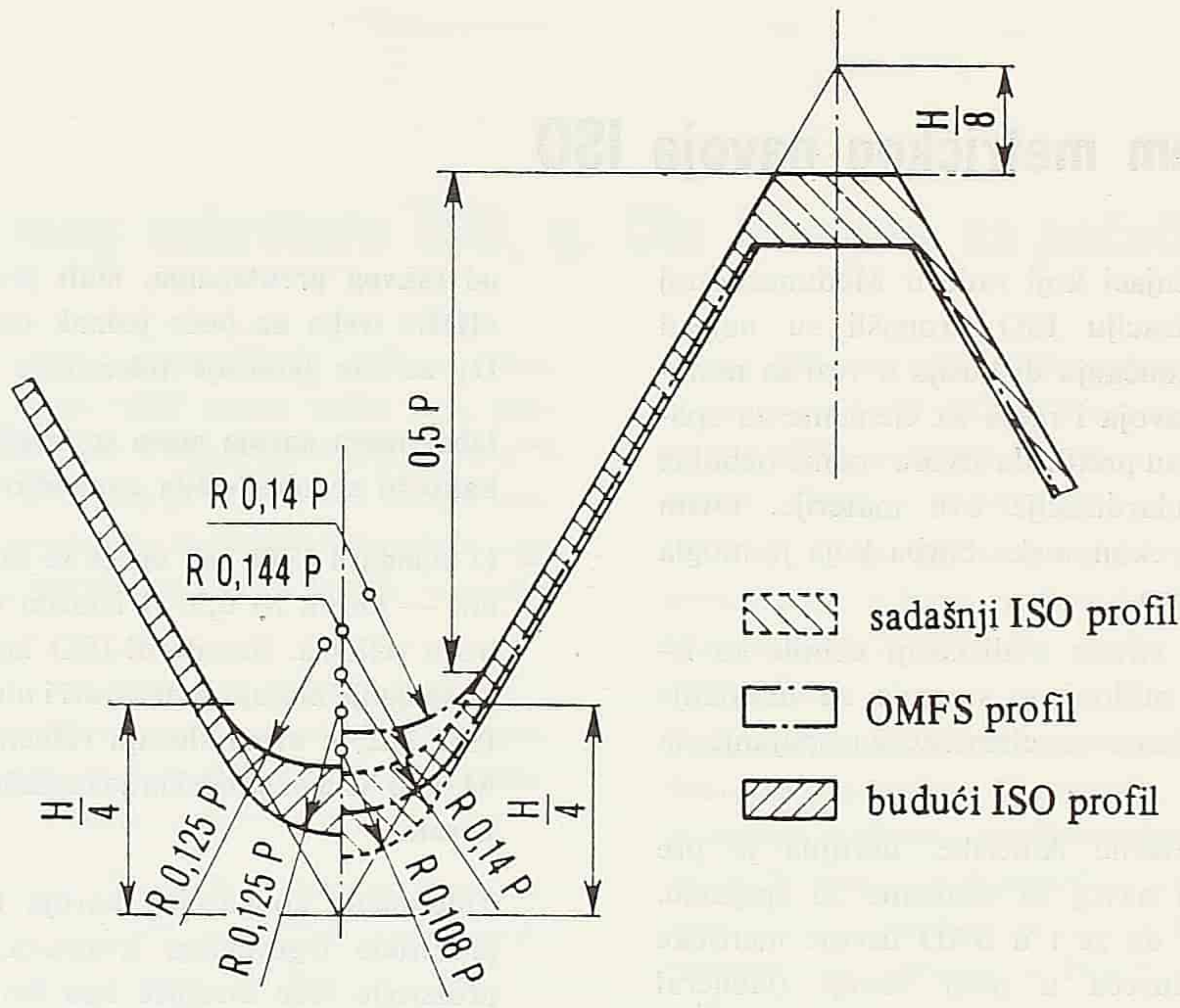
Ova dva standarda ISO neće se pojaviti pre dve do tri godine, za vreme koliko će biti potrebno da se obave razne procedure. Mada će proći dosta vremena do otklanjanja svih razlika u praksi, industrija može očekivati da najzad može koristiti sva preimućstva koja pruža jedan jedinstven

sistem navoja ISO za izradu elemenata za spajanje za opštu upotrebu.

ISO SERVICE

3. februar 1976

br. 304

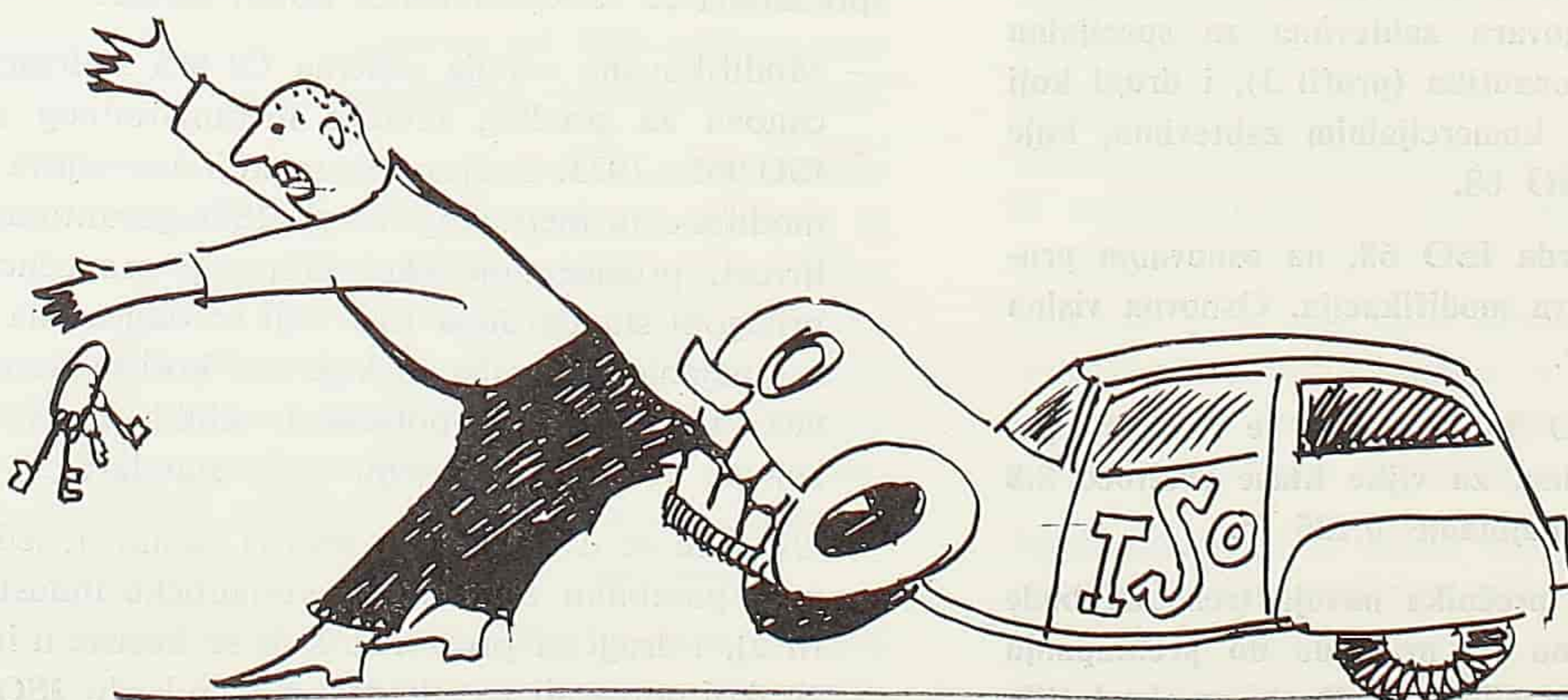
ISO obećava da će zagorčati život kradljivcima automobila

Ubuduće će biti mnogo lakše traženje ukradenih vozila zahvaljujući svetskom sistemu identifikovanja vozila (VIN), izrađenom u organizaciji ISO. Od sada će biti mnogo teže nekažnjeno napustiti stara vozila i obmanjivati zavode za osiguranje automobila.

INTERPOL, Međunarodna organizacija kriminalističke policije pokazuje veliko interesovanje za ovaj sistem, kao i Međuagencijski komitet protiv krađe automobila (US Government Interagency Committee on Auto Theft Prevention), koji je nedavno osnovala vlada SAD, a koji na-

javljuje da bi VIN mogao da predstavlja ključni element za smanjenje broja ukradenih vozila za 50%.

Sistem VIN (Vehicle Identification Number) je predmet međunarodnog standarda ISO 3779 napravljenog u komitetu ISO/TC 22/SC 20 sastavljenom od međunarodnih stručnjaka, zatim od predstavnika mnogih međunarodnih organizacija, kao i od predstavnika industrije i administracije 11 zemalja (Belgije, Engleske, Francuske, Italije, Japana, Nemačke S.R., SAD, SSSR, Španije, Švajcarske, i Švedske) koji su učestvovali u radu.

Sistem se sastoji iz tri bitna elementa:

- Zbornika za identifikovanje svetskih proizvođača (WMI) prema kome se označava proizvođač vozila;
- Odeljka za opis vozila (VDS), prema tome se vrši opisivanje opštih karakteristika vozila;
- Odeljka za označavanje vozila (VIS), koji daje proizvođač, a koji služi za razlikovanje jednog vozila od drugog.

VIN komplet predstavlja kombinaciju od najviše 17 slovnih i brojnih znakova, koji čine jedinstvenim identifikovanje svakog vozila proizvedenog ma gde u svetu, tokom trideset

narednih godina. On će moći da zameni broj šasije i moći će se ponoviti na drugim delovima vozila.

Procedura dodele oznaka WMI proizvođačima vozila u svetu već je utvrđena i stoga je Savet ISO imenovao US Society of Automotive Engineers (SAE) za međunarodnu agenciju za registrovanje, koja će rukovoditi sistemom WMI.

Na državnom nivou američka vlada (NHTSA) kao i Evropska ekonomska zajednica uvešće u 1976. godini propise po kojima će zahtevati da ubuduće sva drumska vozila imaju VIN, prema pravilima utvrđenim u organizaciji ISO.

ISO News service, februar 1976 g.

standardi i potrošač — novo ISO uputstvo

Kako može jedna domaćica da proceni kvalitet mašine za pranje rublja ili drugih komplikovanih aparata za domaćinstvo između više konkurentskih marki? U većini slučajeva to je potpuno nemoguće.

Umesto da se osloni na ponekad i sumnjive sadržaje reklama, ona se sve više oslanja na preporuke nezavisnih institucija koje zastupaju interese potrošača.

Zbog toga Organizacije potrošača, uvek kada je to moguće, upotrebljavaju standardne metode za merenje osobina proizvoda široke potrošnje (SMMP) da bi se osigurala objektivnost i reproduktivnost. Institucije koje pripremaju standarde na nacionalnom ili međunarodnom nivou ukazuju sve veću pažnju standardima za proizvode široke potrošnje i ISO je sada izdao uputstva za izradu standarda za metode merenja osobina proizvoda široke potrošnje (SMMP). Naglašeno je da ove ispitne metode koje će biti upotrebljene kao osnova za informisanje potrošača o osobinama proiz-

voda, moraju biti jasno povezane, direktno ili indirektno, sa osobinama proizvoda u eksploataciji.

Uputstvo koje je izdao Komitet za usmeravanje međunarodne standardizacije za pitanje široke potrošnje (ISCA), jasno ukazuje da prikazivanje rezultata mora biti lako razumljivo potrošačima koristeći izraze svakodnevnog jezika. Drugi važan princip je da se rezultati ispitivanja, dobijeni od različitih ispitivača, mogu, ukoliko je moguće, tumačiti na isti način od strane proizvođača, korisnika i ovlašćenog organa.

ISO uputstvo 4 je pripremano, zapravo, za internu upotrebu ISO-komiteta, ali ga mogu primeniti i ostali zainteresovani. PRIMEDBA — Ovo uputstvo je prihvatila Komisija za standardizaciju u oblasti potrošnje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju i ono se kao predlog jugoslovenskog standarda nalazi na javnoj diskusiji.

ISO Service, 20 januar 1976.

uputstva za pomoć osoblju i članovima delegacija iz institucija za standardizaciju na dužnosti u zemlji pripadnici ISO-a

Na zasedanju koje je održano u Ženevi od 16. do 18. septembra 1975. godine, Savet je usvojio sledeću rezoluciju:

»Savet je odlučio da članicama ISO-a preporuči da u svojim uzajamnim odnosima slede uputstva izložena u prilogu ISO/Savetu 1975—27/1 koja se odnose na pomoć osoblju i članovima delegacija odgovornih institucija za standardizaciju u zemlji pripadnici ISO-a.

Generalni sekretar se poziva da o ovoj odluci obavesti sve članove ISO-a.«

(Rezolucija Saveta 63/1975)

Ovom prilikom Centralni sekretar obaveštava članice ISO-a da će se pridržavati uputstava.

Uvod

Često se događa da član delegacije iz institucije za standardizaciju postane žrtva nesrećnog slučaja, iznenadne bolesti ili nekog drugog incidenta (na primer krađa ili

telesni napad) za vreme obavljanja dužnosti na teritoriji drugih institucija za standardizaciju.

U takvim okolnostima institucija za standardizaciju u zemlji u kojoj se nalazi oštećena strana pruža istoj pomoć i podršku. Međutim, ova institucija za standardizaciju bi mogla oklevati da snosi troškove, pozajmi novac, i tako dalje, ako ne bi bila sigurna da će troškovi biti nadoknađeni.

Zbog toga se preporučuje da institucije za standardizaciju u okviru ISO-a treba da se pridržavaju navedenih smernica sa ciljem da se obezbedi potrebna pomoć njihovim građanima, članovima institucija i drugim članovima nacionalne delegacije.

Direktive za uzajamnu pomoć

1. Sve institucije članice ISO-a na čijoj se teritoriji i uz čiju se pomoć ili sporazum održava ISO zasedanje, u daljem tekstu naznačena kao institucija domaćin — pozvane su

da pruže pomoć i podršku svakom članu delegacije na zasedanju iz druge institucije članice ISO-a, u daljem tekstu naznačena kao gostujuća institucija, u slučaju bolesti, nesrećnog slučaja, telesnog napada, ozbiljne krađe ili incidenta druge prirode koji ugrožavaju boravak oštećene strane u inostranstvu ili njegov povratak kući.

2. Institucija domaćin, u sporazumu sa oštećenom stranom, jedino može da oceni vrstu pružene pomoći i iznos utrošenog novca.

Institucija domaćin je pozvana da pokuša da oštećenom obezbedi sredstva koja će mu omogućiti da prebrodi teškoće u uslovima koji su, koliko je moguće, slični uslovima u njegovoj zemlji.

3. Gostujuća institucija je pozvana ne da preispituje inicijative koje su preduzete u smislu paragrafa 2 nego da vidi da je institucija domaćin nadoknadila nastale troškove.

4. Ukoliko bi institucija domaćin smatrala da troškovi prevazilaze njene mogućnosti ili obaveze, pozvana je da oštećenog uputi na diplomatske ili konzularne vlasti svoje zemlje, ili da obezbedi oštećenoj strani povratak kući javnim transportnim sredstvima.

Ove usluge mogu imati različite oblike koji su navedeni u sledećoj listi.

Medicinska pomoć

Prevoz i prijem u medicinskim ustanovama ili ambulantama opšte prakse.

Administrativna pomoć

Davanje dokumenata i slanje administrativnih hartija odgovornim vlastima (policiji, osiguravajućim društvima itd.).

Informacije

Obaveštavanje poslodavca i porodice oštećene strane.

Finansijska pomoć

Davanje pozajmice oštećenoj strani uz otplatu.

ISO Central Secretariat

pregled primljenih važnijih inostranih standarda

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste ove standarde u samoj standardoteci Zavoda ili da izvrše nabavku. Za sva obaveštenja obratiti se Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju — Standardoteka, Beograd, Generala Ždanova br. 28.

GOST SSSR
DIN — Zap. Nemačka
IS — Indija
JIS — Japan

DK 001.4:528 (083.74) GOST 21002/75	Fototopografija. Terminy i opredelenija	DK 620.193.8(083.74) GOST 9.057/75	Edinaja sistema zashchity ot korrozii i starenija. Materialy polimernye. Drevesina, tkani, bumaga, karton. Metod laboratornykh ispytanij na ustojchivost' k povrezhdeniju gryzunami
DK 001.4:669.14—413.004.6+001.4:669.14—418.2.004.6 (083.74) GOST 21014/75	Listy i lenty stal'nye katanye. Defekty poverkhnosti i formy. Terminy i opredelenija	DK 621.355:001.4 DIN 40 729/75	Galvanische Sekundärelemente (Akkumulatoren) Begriffe
DK 531.716:681.2 DIN 2268/75	Längenmasse mit Teilung. Kenngrößen. Tolerierung	DK 621.643.33 (083.74) GOST 9356/75	Rukava rezinovyje dlja gazovoj svarki i rezki metallow
DK 537.855:621.3.025:001.4 DIN 40 110/75	Wechselstromgrößen	DK 621.744.072.001.24(083.74) GOST 21079/75	Borta i rebra zhestkosti alyuminievyykh litejnykh modelej. Razmery
DK 542.3.033.5:531.732 DIN 12 680 Teil 1/75	Laborgeräte aus Glas. Messzylinder mit Strichteilung	DK 621.793.7:001.4 DIN 32530/75	Thermisches Spritzen. Begriffe
DK 614.895.5:614.898.5 JIS Z 4809/75	Protective Clothing for Radioactive Contamination	DK 621.884.6 DIN 7331/75	Hohlriete zweiteilig
DK 614.897.2:685.31:620.1 DIN 4843 Teil 1/75	Sicherheitsschuhwerk. Grundauführung.	DK 621.885:677.72:621.86 DIN 1142/75	Drahtseilklemmen für Seil-Endverbindungen bei sicherheitstechnischen Anforderungen
	„ Sicherheitsanforderungen. Prüfung	DK 621.981.01:669.14—4 DIN 6935/75	Kaltbiegen von Flacherzeugnissen aus Stahl
	„ Werkstoffe. Prüfung	DIN 6935 Beibl. 1/75	„ Faktoren für Ausgleichswert ν zur Berechnung der gestreckten Länge
DK 62.007:331.024.1.05:001.4 DIN 33400/75 Vornorm	Gestalten von Arbeitssystemen nach arbeitswissenschaftlichen Erkenntnissen. Begriffe und allgemeine Leitsätze	DIN 6935 Beibl. 2/75	„ Gerechnete Ausgleichswerte ν für mehrere Biegewinkel
DK 62-5:001.4 DIN 19229/75	Übertragungsverhalten dynamischer Systeme. Begriffe	DK 622.284.72:622.625.5.06 IS 7587 (Part IV)—1975	Cage suspension gear for winding in mines. Part IV Bridle chains

- DK 622.67.078.2 (083.74)
GOST 3950/75 Kleti shakhtnye neoprokidnye dlja vertikal'nogo odnokanatnogo pod'ema
- DK 628.84:697.9:620.1
DIN 8957 Teil 4/75 Raumklimageräte. Prüfung bei Heizbetriebe der Kältemaschine/Wärmepumpe
- DK 628.946 (083.74)
GOST 6047/75 Prozhektory obshchego naznacheniya. Obshchie tekhnicheskie uslovija
- DK 632.951
IS 3903/75 Dimethoate emulsifiable concentrates (First Revision)
- DK 645.413.2:651.2:684.434.5
DIN 4551/75 Büromöbel. Bürodrehstuhl mit verstellbarer Rückenlehne mit oder ohne Armstützen. Höhenverstellbar
- DIN 4552/75 „ Drehstuhl mit in der Höhe nicht verstellbarer Rückenlehne mit oder ohne Armstützen. Höhenverstellbar
- DK 661.185.4; 628.356
JIS K 3364/75 Testing Method for Biodegradability of Nonionic Surface Active Agent
- DK 661.876.281:662.2
IS 7602/75 Lead Chromate for explosive and pyrotechnic compositions
- DK 664.743.2 (083.74)
GOST 21025/75 Mashiny sitovechnye
- DK 669.14.018.27—426:621—272
IS 4454 (part I)—1975 Steel wires for cold formed springs. Part I Patented and cold drawn steel wires — Unalloyed (First Revision)
- DK 669.35.779.426
IS 7608/75 Phosphor bronze wires (for general engineering purposes)
- DK 674.02:658.382.3 (083.74)
GOST 12.3.007/75 Sistema standartov bezopasnosti truda. Derevoobrabotka. Obshchie trebovaniya bezopasnosti
- DK 674.031.093.2.047 (083.74)
GOST 6782.2/75 Piloproduktsija iz drevesiny listvennykh porod. Velichina usushki
- DK 677.13:677.017:55 (535.241:44)
IS 7032 (Part IX) — 1975 Physical methods of test for white, tossa and daisee uncut indian jute. Part IX Brightness (Colour)
- DK 677.13:677.017.282
IS 7032 (Part VI) — 1975 „ Part VI Bulk density
- DK 677.13:677.017.424.7
IS 7032 (Part VII)—1975 „ Part VII Bundle strength
- DK 677.37.064 (083.74)
GOST 20723/75 Tkani platel'nye iz natural'nogo kruchenogo shelka
- DK 677.624:677.31.064
IS 7610 (Part III) — 1975 Machinery fabrics, wool. Part III Sizing flannel
- DK 678.632.033
DIN 7708 Teil 2/75 Kunststoff-Formmassetypen. Phenoplast-Formmassen
- DIN 7708 Teil 3/75 „ Aminoplast-Formmassen Aminoplast/Phenoplast-Formmassen
- DK 681.2.019.3 (083.74)
GOST 20699/75 Pribory i sredstvy avtomatizatsii GSP. Nadezhnost'. Metody kontrol'nykh ispytanij
- DK 681.31—2:651.2:657
DIN 9759/75 Rechenmaschinen. Papierträger und -transport Masse. Bedienteile
- DIN 9769/75 Abrechnungsmaschinen. Papierträger und -transport. Masse. Bedienteile
- DK 691.327-478-033.33:69.022
DIN 18 148/75 Hohlwandplatten aus Leichtbeton
- DK 688.317.3/.4:663.1
IS 7590/75 Gelatin, microbiological grade
- DK 691.618.54 (083.74)
GOST 9272/75 Bloki stekljannye pustotelye
- DK 699.81:693
JIS A 1302/75 Method of Fire Test for Non-combustible Structural Parts of Buildings
- DK 699.81:694
JIS A 1301/75 Method of Fire Test for Wooden Structural Parts of Buildings
- DK 699.81:69.022/.025
JIS A 1304/75 Method of Fire Resistance Test for Structural Parts of Buildings
- DK 699.81:69.028
JIS A 1311/75 Method of Fire Protecting Test of Fire Door for Buildings
- DK 699.81:691.1
JIS A 1321/75 Testing Method for Incombustibility of Internal Finish Material and Procedure of Buildings
- DK 778.14.072:771.531.32
DIN 19 071 Teil 1/75 Mikrofilm 16 mm mit Schrittkamera aufgenommen. Masse, Verkleinerungsfaktoren, Lesbarkeit, optische Dichte

novе knjige

DOKUMENTACIJSKO SREĐIVANJE (REĐANJE)

(Documentation course)

Međunarodni standardi različitih ISO tehničkih komiteta su glavna sadržina u »Izvodima za dokumentacijsko ređanje«, od W. Van der Bruggen iz Međunarodne federacije za dokumentaciju (FID). 72 stranice ove publikacije u vrlo sažetom uvodu daju skicu programa za kompletno sređivanje.

Ona uglavnom sadrži: bibliografska uputstva; prikaze; rad na tezaurusima; daje dopunu informaciji; terminologiju; aspekte standardizacije, itd.

Posebno upućuje na međunarodnu saradnju i numeričko korišćenje. Nalazi se takođe i skica UDC listi.

Nabavka (35 florina) je moguća preko: FID, 7 Hofweg, The Hague, Netherlands.

ISO Bulletin, January, 1976

KATALOG FRANCUSKIH NORMI

(Catalogue des normes françaises)

Novo izdanje kataloga francuskih normi za 1976. godinu od strane AFNOR-a/Association française de normalisation, Tour Europe, Cede 7, 92080 Paris La défense/očekuje se februara meseca.

Cena jednog primerka iznosi 60 F.

Bulletin mensuel de la Normalisation française, janvier, 1976.

